

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANABİLİM DALI

BİR OTODİDAKT OLAN AZİZ ÇELİK' İN ADIYAMAN
HALK KÜLTÜRÜNE YAPMIŞ OLDUĞU KATKILARININ İNCELENMESİ

Hazırlayan:

Ayla BAHADIR

Danışman:

Yrd. Doç. Dr. Murat BULGAN

Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinin
Müzik Anabilim Dalı Müzik Bilimleri ve
Teknolojisi Bilim Dalı İçin Öngördüğü
Yüksek Lisans Tezi Olarak
Hazırlanmıştır.

MALATYA

Aralık-2009

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitümüz Yüksek Lisans Öğrencisi Ayla BAHADIR tarafından Yrd. Doç. Dr. Murat BULGAN danışmanlığında hazırlanan “Bir Otodidakt Olan Aziz ÇELİK’ in Adıyaman Halk Kültürüne Yapmış Olduğu Katkılarının İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından Müzik Anabilim Dalı, Müzik Bilimleri ve Teknolojisi Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan :

Üye :

Üye :

ONAY

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

ÖNSÖZ

Dünyada 19. yüzyıldan itibaren bilimsel bir yaklaşım ile incelenen halk müziği çalışmaları özellikle folklor ve müzikolojinin gelişimine etken olmuştur. Ülkemizde ise halk bilimi ve onun en özgün bölümünü oluşturan halk müziğine ait sistemli araştırmalar, çalışmalar ve kurumlaşma Cumhuriyet ile başlamıştır.

Cumhuriyetin ilanı sonrasında müzik araştırmacılarının derleme çalışmaları, araştırma sonuçları TRT repertuarına alınmıştır. Adıyaman ilini kapsayan son derleme çalışmalarının 1954 yılı öncesine dayanması ve sonrasında yapılan çalışmaların da sadece bir kısmının kayıtlara alınması yöreye ait türkülerin çevre illere mal edilmesine sebep olmuştur. Bu araştırma ile 1954 yılında il olan Adıyaman, müzik kültürü ve kaynak kişisi Aziz ÇELİK'in eserleri incelenmiştir.

Bu çalışmamı hayatını Adıyaman'ın sanatsal açıdan gelişimine adanmış ve Adıyaman kültürüne önemli katkıları olan Aziz ÇELİK'e ithaf ediyorum. Araştırmaya yön veren, öğrenme ve paylaşma azmimi arttıran sayın tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Murat BULGAN'a, araştırma süresince değerli görüşlerini ve manevi desteklerini esirgemeyen Sayın Doç. Dr. Metin KARKIN ve Doç. Dr. Turan SAĞER'e, Adıyaman ile ilgili yapılan Kültürel Araştırmaların yöre kültürünü tanıtmaya ve hak ettiği yeri alması açısından duyduğu heyecanı ve şevki çalışmamı yansıtan, arşivini paylaşan, Adıyaman saha çalışmalarına katılarak değerli zamanını severek paylaşan, Okutman M. Sadık DOĞAN'a, Aziz ÇELİK ile yıllar öncesine dayanan dostluğunun ve müzik yaşamlarının penceresini açarak araştırmama yüreğinin sıcaklığını, değerli bilgileri ile harmanlayıp sunan harfhane sanatçısı Hüseyin HANOL'a, bir kitap oluşturma çalışmalarını sürdürürken yakaladığım ancak "konu Aziz ÇELİK ise benim de katkım olsun" diyerek zaman ayırıp müzik çalışmalarını anlatan harfhane sanatçısı Hasan DUYMAZ'a, değerli bilgi paylaşımları için Adıyaman sanatçılar sitesi Editörü Mehmet İmir'e, Adıyaman'dan Malatya'ya ilgili belgelerin elime zamanında ulaşmasını sağlayan ve ihtiyaç

duyduğum her konuda yanımda olan Arş. Gör. Merivan ŞAŞMAZ'a, Mesam'da kayıtlı Aziz ÇELİK eserlerine ulaşmamı sağlayan Mesam Çalışanlarına, meslektaşlarım Yıldırım Nazım TOZ'a ve Abdurrahman ÇETİN'e, Adıyaman yolculuklarımda karşılıklı sohbetlerimizde fikirleriyle önemli katkısı olan yeğenim Hasan TATAR'a her konuda desteğini hissettiğim kalbimin huzuru aileme ve hayatıma verdiği anlam için dostlarıma teşekkür ederim.

ÖZET

Bu araştırmada; bir otodidakt olan Aziz ÇELİK'in Adıyaman halk kültürüne yapmış olduğu katkılar incelenmiştir.

Araştırma ile ilgili verilerin elde edilmesinde kaynak kişilerin bilgi ve görüşlerinden yararlanılmıştır. Yörenin müzik kültürü ile ilgili ses kayıtları incelenerek Aziz ÇELİK'in eserleri değerlendirilmiştir. Aziz ÇELİK'in sentez müzik çalışmalarının yanı sıra dünyaca ünlü Adıyaman yöresi halk oyunları koreografi çalışmaları ve belediye bando şefliğini kapsayan sanat yaşamının Adıyaman halk kültürüne olan katkıları incelenmiştir.

Bulguların yorumlanmasından sonra sonuç bölümünde Adıyaman ilini kapsayan son derleme çalışmalarının 1954 yılı öncesine dayandığı, sonrasında yapılan çalışmaların da sadece bir kısmının kayıtlara alındığı ve yörenin kendi kültürü içinde profilleşme sürecinin devam ettiği saptanmıştır ve halk kültürünün dinamik bir yapıya sahip olması sebebi ile saha araştırmalarının sıklıkla yapılması gerektiğine yönelik öneri getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Folklor, Otodidakt, Müzikoloji, Halk Müziği

THE CONTRIBUTIONS TO ADIYAMAN FOLK CULTURE DONE BY AZİZ ÇELİK WHO IS AN AUTODIDACT

ABSTRACT

In this study; an autodidact Aziz Çelik's contributions to Adıyaman folk culture were investigated.

Source people knowledges and opinions were utilized to get the data about study. Aziz Çelik's synthesis musical works, his worldwide known choreography Works of Adıyaman folk dance and his life of art, including his being a band chef, contributions to Adıyaman folk culture were studied.

After commenting the evidences, at the end chapter, the last collected Works that include Adıyaman city root in before 1954 and after then few of works were registered and it has been detected that the process of profilization of region in itself is proceeding because folk culture has a dynamic structure it is that field investigations should be done more often.

Key Words: Folklore, Autodidact, Musicology, Folk Music

TABLoların LİSTESİ

Tablo 1: Adıyaman Halk Oyunları.....	19
Tablo 2: TRT Repertuarında Mevcut Adıyaman Eserleri.....	39
Tablo 3: TRT Repertuarında Kayıtlı Olmayan Adıyaman Eserleri.....	53
Tablo 4: TRT Repertuarında Kayıtlı Olan Aziz Çelik Eserleri.....	56
Tablo 5: Aziz Çelik Eserleri Klasifikasyonu/Sınıflandırması.....	77

KISALTMALAR

Bkz	: Bakınız
BÜFK	: Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü
FOYAK	: Folklor Yayma ve Araştırma Kurumu
G.T.H.M.:	Geleneksel Türk Halk Müziği
G.T.S.M. :	Geleneksel Türk Sanat Müziği
İFAK	: İzmir Folklor Araştırma Kurumu
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
MESAM	: Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği
Rep	: Repertuar
S	: Sayfa
THBT	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Türk Halkbilim Topluluğu
TÜFEM	: Turizm Folklor Eğitim Merkezi
TRT	: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
vb.	: Ve Benzeri
yy.	: Yüzyıl

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
TABLoların LİSTESİ.....	V
KISALTMALAR.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	1
BÖLÜM I	3
GİRİŞ.....	3
1.1. Folklorun Tanımı.....	3
1.1.1. Türkiye’ de Müzik ve Folklor Araştırmaları.....	4
1.1.2. Türk Halk Kültürünün ve Halk Müziğinin Yeri ve Önemi.....	6
1.2. Adıyaman Müziğinin Ulusal Boyuttaki Yeri.....	9
1.3. Adıyaman Halk Oyunları Derleme Çalışmaları ve Merhum Hamza ÇİVİ.....	14
1.3.1. Okutman M. Sadık DOĞAN ve Diğer Kaynak Kişilerin Bilgileri Işığında Adıyaman Halk Oyunları.....	16
1.3.2. Adıyaman halk Oyunları Öyküleri ve Repertuarı.....	18
1.4. Adıyaman Halk Türküleri.....	25
1.5. Adıyaman Belediye Bandosu.....	26
1.6. Aziz ÇELİK Biyografisi.....	29
1.7. Problem.....	32
1.8. Alt Problem	33
1.9. Amaç.....	33
1.10. Önem.....	34
1.11. Sayıtlar.....	35
1.12. Sınırlılıklar.....	35
BÖLÜM II	36
YÖNTEM.....	36

2.1. Araştırmanın Modeli.....	36
2.2. Evren ve Örneklem.....	36
2.3. Verilerin Elde Edilmesi.....	36
2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	37
BÖLÜM III	38
BULGULAR VE YORUMLAR.....	38
3.1. TRT repertuarında Mevcut Adıyaman Eserleri	38
3.2. MESAM Onaylı Aziz ÇELİK Eserleri.....	61
BÖLÜM IV	78
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	78
4.1. SONUÇ.....	78
4.1.1. Kaynak Kişilerle Yapılan Görüşmeler Sonucunda Elde Edilen Bilgiler ve Yorumlar.....	79
4.1.1.1. Harfane Sanatçısı Müzisyen Hasan DUYMAZ' ın Aziz ÇELİK' in Sanat Yaşamı Hakkındaki Görüşleri.....	79
4.1.1.2. Adıyamanlı Sanatçılar Sitesi Editörü Mehmet İMİR' in Adıyaman Yöresi ve Aziz ÇELİK Eserleri ile İlgili Söyleşisinden Elde Edilen Bilgiler ve Yorumlar.....	80
4.2. ÖNERİLER.....	81
KAYNAKÇA.....	82
DİSKOGRAFİ.....	85
EKLER.....	86

BÖLÜM I

GİRİŞ

Dünyada 19. yüzyıldan itibaren bilimsel bir yaklaşım ile incelenen halk müziği çalışmaları özellikle folklor ve müzikolojinin gelişimine etken olmuştur. Ülkemizde ise halk bilimi ve onun en özgün bölümünü oluşturan halk müziğine ait sistemli araştırmalar, çalışmalar ve kurumlaşma Cumhuriyet ile başlamıştır.

Cumhuriyetin ilanı sonrasında müzik araştırmacılarının derleme çalışmaları, araştırma sonuçları TRT repertuarına alınmıştır. Adıyaman ilini kapsayan son derleme çalışmalarının 1954 yılı öncesine dayanması ve sonrasında yapılan çalışmaların da sadece bir kısmının kayıtlara alınması yöreye ait türkülerin çevre illere mal edilmesine sebep olmuştur.

1.1. Folklorun Tanımı

Bir ülke veya bölgenin kültürünü kendine özgü yöntemlerle derleyen, araştıran, çözümleyen ve yorumlayan folklor, halk bilimi ile aynı anlama gelmektedir. Kültür öğelerinin bütününe yer veren halk bilimi terimi ilk kez İngiliz araştırmacı William Thomas (1803-1885) 1846 yılında, Londra’da yayınlanan “Athenaeum” adlı bir dergideki yazısında kullanmıştır. Thomas söz konusu yazısında halk edebiyatı ve halk gelenekleri konularındaki ürünleri inceleyen bilim dalına ad olarak “Folk-lore” teriminin kullanılmasını önermiştir.

1.1.1. Türkiye’de Müzik ve Folklor Araştırmaları

Türkiye’de halkbilim çalışmaları yirminci yüzyıldan çok daha önce bilimsel metotlarla olmasa da halk kültürünün öykülenerek aktarılmasıyla başlamıştır. Özellikle Evliya Çelebi’nin Seyahatnamesi geniş birikimi ve canlı anlatımıyla bu tip eserlerin en önemli örneklerinden birini oluşturmaktadır. Ayrıca, Dîvânü Lügâti’t Türk (Türk Diyalektleri Sözlüğü) Dede Korkut Hikayeleri gibi önemli örnekler de Halkbilim çalışmalarında kullanılacak denli önemli bilgiler aktarmaktadır.

Bilimsel anlamda folklor ile ilgili yazılar yirminci yüzyılın başında verilmeye başlanmıştır. 1913 yılında Ziya Gökalp, “Halka Doğru” adlı dergide, 1914 yılında Mehmet Fuat Köprülü de “İkdam” gazetesindeki yazılarında “Folklor” terimi yerine “Halkiyat”ı kullanmışlardır. Daha sonra Rıza Tevfik Bölükbaşı “Peyam” gazetesi ekinde, Selim Sırrı Tarcan “TEM”de, Rauf Yekta “Darül Elhan Külliyyatı”nda ilk Halkbilim yazılarını kullananlardır.

Türk kültürünü kayıtlar altına alma çalışmaları daha önce yapılmışsa da sistemli ve bilimsel ilk çalışmalar Cumhuriyetin ilanı başlamıştır. Cumhuriyet’in ilanına kadar Türk Halkbilimi ile ilgili araştırma-inceleme ve yayınların dağınıklığı dikkati çekmektedir. 1927 yılında Ankara’da “Anadolu Halkbilgisi Derneği” adıyla kurulan, bir süre sonra adı “Türk Halkbilgisi Derneği” olarak değiştirilen dernek Türk Halkbilimine ilişkin çalışmaları başlatan ilk kuruluştur. Çıkardığı “Halkbilgisi Haberleri” adlı süreli yayınıyla ülkemizin çeşitli yörelerinden derlenen Halkbilim verilerini toplu bir biçimde sergilemiştir. Daha sonra “1932 yılında Ankara’da kurulan “Halkevleri” Cumhuriyetin ilanı ile başlayan toplumsal ve kültürel yenileşme hareketlerini halka benimsetmek amacıyla; Folklor ve müzik derleme çalışmalarına önemli katkılar sağlamıştır. Sanatın hemen her dalında faaliyet göstermiş ve halka açık yetiştirme alanlarıyla toplumu sanatla aydınlatmaya çalışmıştır.” (Say, 1992: 579)

1955 yılında “Folklor Araştırmaları Kurumu”, 1964 yılında “Türk Folklor Kurumu”, 1966 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Kurulan Milli Folklor Araştırma Dairesi” halkbilimine ilişkin ilk köklü çalışmaları başlatmışlardır.

Üniversitelerimizde ise Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Etnoloji ve Antropoloji kürsüsü ve Atatürk Üniversitesi’nde Halk Edebiyatına ilişkin çalışmaların dışında Boğaziçi Üniversitesi Folklor Kulübü (BÜFK) Orta Doğu Teknik Üniversitesi Türk Halkbilim Topluluğu (THBT) ve Anadolu Üniversitesi Halkbilim Araştırmaları Merkezi gibi kuruluşlar da Türk halkbilimini sürdüren araştırmalarda bulunmaktadır. Bunlardan başka Ankara’da HOY-TUR, TÜFEM, TUBİL, İstanbul’da FOLKTUR, FOYAK, İzmir’de İFAK, EFEM ve diğer illerimizde değişik adlarla kurulmuş amatör dernekler ve kuruluşlar Halk dansları başta olmak üzere Türk Halkbilimine önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır.¹ Adıyaman folkloru altında incelenen bu yazınlar; halk biliminin sözlük anlamı ile birlikte, bilimsel gelişiminin de nasıl bir serüvene tanık olduğunu bize açıklamaktadır.

“Halk Evlerinin çalışma alanları, halk kültürünün kayıtlara geçirilmesi ve yaşatılması; halkın kültürel değerleri hakkında bilinçlendirilmesi ve eğitilmesi açısından oldukça önemlidir. Folklor ve müzik derleme çalışmalarının yapılması için de Halk Evlerinin daveti ile Türkiye’ye gelen Bela Bartok (1881–1945) 1936 yılında Ankara’da müzik konulu konferanslarının yanı sıra Adana dolaylarında derlediği 90 kadar türküyü notaya da almıştır. Bu çalışmaları Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı Kurumlar ve diğer Araştırma Daireleri takip etmiştir. Türk Folklorunun araştırılması çalışmaları Üniversiteler bünyesinde oluşturulan araştırma ekiplerinin yanı sıra zamanın Milli Eğitim Bakanlığının da desteklerini almıştır.” (Say, 1992: 578)

¹ <http://tr.wikipedia.org/wiki/Folklor>

1.1.2. Türk Halk Kültürünün ve Halk Müziğinin Yeri ve Önemi

Halk kültürü tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içinde oluşan maddi ve manevi değerler bütünüdür. Bu değerler ait olduğu toplumun ortak bir mirası olarak geçmişin tanıkları ve geleceğin yön verici etkenleridir. Bireylerin kökleşmesi ve toplumsallaşması, bu mirasın içinde gerçekleşir. Halk kültürü ürünleri halk arasında mayalandığı için, halkın kültür yapısını ve dokusunu ortaya koyar. Her millet hatta her ulus dil kültür tarih birikimi ile dünyada yerini alır. Halk kültürünün toplumsal yaşamda birlikteliği pekiştirici, dayanışmayı arttırıcı özelliği, halkın kendi kültürüyle yabancılaşmasını önler. Toplumun sosyo-ekonomik dinamiklerini ortaya çıkarmakta, milletin kültür birliğini sağlamaktadır. Doğrudan toplumun eseri olduğu, halkın niteliklerini taşıdığı için millî kültür olarak nitelenir. Halk kültürü ürünlerinin halkın ortak duygu ve düşüncelerini dile getirmeleri bakımından milli kültürünün korunmasında, yaşatılmasında önemli işlevleri vardır. Halk kültürü, uygarlıkların yaratıcısı olan insanların kimlik ve kişiliğinin temel belirleyicisidir. Halk kültürü yaşayan bir kültür topluluğunun bugünkü gereksinimini karşılaması bakımından statik değil dinamiktir.

Türkiye coğrafi konumu itibari ile tarihte dönem dönem farklı kültürlerin yaşandığı merkezi bir kültür platformu olma özelliği ile Dünya Kültürleri arasında önemli bir yere sahiptir. Anadolu kültürünün çeşitliliği Türk halk kültürü ürünlerine büyük bir zenginlik kazandırmıştır. Anadolu kültürünün otantik örnekleri günümüzde de önemini korumakta ve toplumun sanat beğenisini etkilemektedir. Dünyada yerini almış kültürel değerleriyle Türk Halk kültürü özgün ve otantik yapısı ile Türk Toplumunun kimliğini belirleyici bir görev üstlenmektedir. Geçmişten günümüze hızla değişen sosyo-ekonomik yapının Halk kültürleri üzerindeki olumsuz etkilerine karşın Türk halk kültürü bölgesel ve yöresel özelliklerini yaşadığı çağın olanaklarından yararlanarak sürdürmektedir. Teknolojinin hızla gelişmesi halk kültürünün diğer kültürler ile etkileşimini kolaylaştırmıştır. Kültürel akımların hızla yaşandığı günümüzde Halk kültürünün sürekliliği Türk halk kültürü alanında yapılan

araştırmaların sıklaşması ve yayılması ile mümkün olacaktır. Halk kültürü ürünlerinin uluslararası ilişkilerde kullanılması kültürel mirasın yaşatılıp evrensel kültüre kazandırılmasına katkı sağlayacaktır.

Halk Müziği toplumların yaşam tarzını yansıtan, tarihi, sosyo-ekonomik ve kültürel yapısı ile ilgili bilgi veren ait olduğu topluma mal olmuş, halk kültürünün önemli bir parçasıdır. Hasret, ayrılık, zlem, sevinç gibi duygularını yöresel söylemleri ile özgün bir şekilde dile getiren, ait oldukları toplumların kültürünü yansıtan sözlü ve sözsüz ezgilerdir. Halk müziğinin en belirgin niteliği, anonim olmasıdır. Bu rnler, söyleyeni bilinmediği için, halkın malı olarak kalmıştır ve yapısal olarak folklorun bir parçasıdır. Dolayısıyla halk müziği mzikbilimcilerin araştırma alanında olduğu ölçüde, folklorcuların da araştırma alanına girmektedir.

Türk Halk Müziği var olduğu günden bu yana, Türk toplumunun yaşamında önemli bir iz bırakmış ve toplum hayatına yön verecek kadar etkin sosyal, ekonomik, kültürel, tarihsel olaylar başta olmak üzere, çeşitli gelenek-görenek ve inançlar gibi olguları da konu edinmiştir. Halk müziği alanında yapılacak bilimsel ve kolektif alışmalar, Türk toplumunun duygu, düşünce, zevk, estetik ve felsefesi ile genel karakteri hakkında son derece önemli ve sağlıklı ipuçları verecektir.

Bu nedenlerle geleneksel değerlerden özünü alan, ağdaş bir kültür yaratma süreci içinde halk kültürünün diğer unsurları gibi halk müziğinin de derlenmesi ve araştırılması kaçınılmaz bir amaç haline gelmiştir. Ülkemizde halk müziği derlemelerinin başlatılması ile ilgili olarak ilk ciddi makale, Mart 1915 de Musa Süreyya Bey tarafından Yeni Mecmua'nın Çanakkale nüshasında yayınlanmıştır.²

² Say, Ahmet, "Müzik Ansiklopedisi" Sanem Matbaası, Ankara, 2. Cilt

Bu yazılar benzeri yayınlar aracılığı ile dönemin aydınları tarafından yayınlanmaya devam etmiştir. İlk olarak düzenli derleme çalışmaları 1926–1937 yılları arasında “Dar-ül Elhan” yani günümüzdeki adı ile “İstanbul Belediye Konservatuvarı” tarafından dört ayrı gezi halinde yapılmıştır.³

Halk müziği derleme çalışmaları zamanın Milli Eğitim Bakanlığınca sürdürülürken 1931 yılında kurulan Halk evleri ve Ankara Devlet Konservatuvarı ile de devam etmiştir. İstanbul Devlet Konservatuvarı ve Ankara Devlet Konservatuvarı derlenen eserlerin arşivleme çalışmalarının da sürdürüldüğü önemli merkezlerden biri olmuştur. Bunun yanı sıra çeşitli kurum ve kuruluşlar ile amatör kişilerde derleme alanına yönelik çalışmalarda bulunmuşlardır.

Türk halk müziği, topraklarında yaşamış uygarlıkların izlerini taşıması yönüyle tarihi bir belgedir. Farklı folklorik özelliğe ve yaşayış biçimine sahip olan toplulukları bir arada tutması yönü ile bir kültür elçisi, ait olduğu zaman diliminin duygu yoğunluğunu dolaysız aktarması açısından da eserin sahibi, yöresi ile ilgili yaşanan olay ve olguların bıraktığı psikolojik etkiyi yansıtan bir aynadır. Bu yönüyle halk müziği araştırma sahası içinde birçok bilim dalından destek alan insanlığın en önemli manevi değerlerinden biri olarak yer almaktadır.

1938 yılında yapılan bu derleme çalışması Adıyaman Türkülerinin kaderini belirleyen önemli bir dönemdir. 1937 ve 1952 yılları arasında yapılan bu derleme çalışmaları 1954 yılına kadar ilçe olan Adıyaman türkülerini yakın yörelere mal etmiştir. Repertuara kazandırılmadan unutulmaya yüz tutmuş eserleri ve yakın yörelere ait görünen eserleri ile Adıyaman ili hala bir repertuar oluşturma ve derleme çalışmalarına ilin sanatçıları ile devam etmektedir.

³ Altuğ, Nevzat, “Geleneksel Türk Halk Müziğinde İlk Derleme Çalışmaları”, İzmir’den Anadolu’ya (Müzikoloji Dergisi), İksad Yayınları, İzmir, Mart 1998, Sayı-2,s.6-7

Bütün bu kurum ve kuruluşlar ile müziğe gönül vermiş önemli müzik insanlarının yaptığı araştırmalar bize Adıyaman müziğinin, kaynağını binlerce yıllık bir birikimden aldığını vurgulamaktadır. Yörede yapılan arkeolojik çalışmalarda ilkel müzik aletlerine rastlanmıştır. Üflemeli ve vurmali olan bu enstrümanlar il müzesinde sergilenmektedir.

Osmanlı döneminde kurulmuş olan “Ahilik” teşkilatının üyeleri olan esnafların, stres atmak amacıyla hafta sonlarında toplanarak günün konuları ile ilgili sohbetlerini mani, şarkı, türkü ve gazellerle canlandırdığı müzikli toplantı geleneği günümüze kadar gelmiş özellikle güneydoğu da hala yaşatılan sıra, harfhane ve reyhanî geceleri yöre kültürünün önemli birer parçalarıdır.

1.2. Adıyaman Müziğinin Ulusal Boyuttaki Yeri

Adıyaman müziği incesaz olarak adlandırılan klasik Türk Müziği enstrümanları ile icra edilmektedir. Genelde konuları hasret, sevgi, acı, ayrılık, gurbet gibi duygularla beslenen eserleri yörede ve ulusal müzikler içinde önemli bir yer almıştır.

Adıyaman müziğinin gelişmesini ve bugünkü çizgisini yakalayabilmesini sağlayan önemli sanatçıları; Abdurrahman Filik, Rağıp Binzet, Ali Tekintüre, Aziz Çelik, M. Sadık Doğan, Mehmet İmir, Mahmut Çetinkaya, Mehmet Seske, Hasan Ekinci, Hasan Duymaz, Mahmut Özçiftçi, Zeynel Tanrıverdi'dir. Önemli besteleri ile dönemin beğeni ile dinlenen eserlerine sahip olan sanatçılar çalışmalarını yöre kültürünü zenginleştiren faaliyetler ile de dallandırmışlardır.

Abdurrahman Filik babasından devraldığı sinemacılığın yanı sıra müzik çalışmaları da olmuştur. Eserleri bir çok sanatçı tarafından da seslendirilmiştir. Adıyamanlı müzisyenleri desteklemek ve yöre insanına müzik dinleme alışkanlığı kazandırmak amacıyla sinemalarda seans aralarında mahalli sanatçıların konserlerine yer vermiştir. Konserlerde yer alan sanatçılar bu çalışmanın kendilerini geliştirebilmeleri açısından çok değerli olduğunu vurgulamaktadır çünkü sanatçı etkileşimde bulunduğu sürece mevcut değerlerinin ayırımına varır. Adıyamanlı sanatçıların yaygın ve aktif çalışmaları yöre insanını müzik dinleme alışkanlığı açısından geliştirmiştir.

Ragıp Binzat 1925 yılında Adıyaman da doğmuş ilk orta ve lise öğrenimini de aynı ilde tamamlamış Birçok enstrümanı çalabilme yeteneğine sahip çok yönlü bir sanatçı olan Ragıp Binzat bağlama, tambur, cümbüş ve kemanı ustalıkla çalabilmektedir. Gazel tavrındaki Türküleri de bulunan sanatçının günümüzde eserlerinin gerek TRT gerekse piyasada eserlerinin varlığından söz edilmektedir. TRT de ki eserlerinden bir kaçı; “Altın Yüzüğüm Kırıldı, Bir Mektup Yazdırdım Urfalı Kızına, Göl Başına Vardım Gölleri Çoktur” dur.

Mahmut Özçiftçi kaynak kişi, ses sanatçısı ve bestecidir. İki yüzün üzerinde bestesi ile Adıyaman müziğinin temelini oluşturmuştur. 1934 yılında Adıyaman da doğan sanatçı geçim sıkıntısı yüzünden meslek edinmek için öğrenimini yarıda bırakarak berberlik eğitimi görür. Müziğe olan ilgisi artarak süren sanatçı askerlik yıllarında tanıdığı Ali Ekber Çiçek gibi değerli müzisyenlerin çabası ile TRT radyosunda korist ve solist olarak programlara katılır. Yapılan programlarda muhteşem sesi ile dikkat çeken sanatçı bestelerinden oluşan plak çalışmalarına başlar. Hayatı boyunca yetmiş kadar albüme imza atan sanatçının birçok eseri tanınmış sanatçılar tarafından seslendirilmiştir. Mahmut Özçiftçi Adıyaman’da çeşitli etkinlikte rol almıştır ilk önce musiki cemiyeti kurulmasında başta yer almıştır sonra ise Adıyaman belediyesi bünyesinde Türk Halk Müziği korosunu kurmuş ve şefliğini bizzat kendisi yapmıştır, koronun amacı ise usta ve amatör sesleri bir araya getirmek

halk kültürü adına sanatçıların yetişmesini sağlamaktır ve başarılı çalışmaları olan korada Mehmet İmir, Mehmet Aslan, Ali Milli, Kahtalı Hamido, Nuri Büyükyolcu, Kemal Arda, Zeynep Coşkun, Saniye Cömert, Fahri Çakır, Aziz Çelik, Mahmut Nedim İğde gibi bir çok mahalli sanatçı müzisyenin yetişmesini sağlamıştır.

Ali Tekintüre ülkemizde eserleri en çok okunan sanatçı olarak tanınmaktadır. Bin beş yüzün üzerinde esere sahip bestecinin en tanınmış eseri sözleri kendisine ait, müziğini Mustafa Sayan'ın yaptığı Emel Sayın'ın seslendirdiği “Tanrım Beni Baştan Yarat”tır. Sonrasın da Orhan Gencebay, Ferdi Tayfur, Müslüm Gürses, Bülent Ersoy, Muazzez Ersoy, Zeki Müren, Adnan Şenses, Emrah, Mahsun Kırmızıgül, Özcan Deniz, Gülden Karaböcek, Neşe Karaböcek, İbrahim Tatlıses, Cengiz Kurtoğlu, Ebru Gündeş, Sibel Can da albümlerinde eserlerine yer vermişlerdir.

Aziz Çelik besteci, söz yazarı ve şef kimliği ile çok yönlü çalışmaları olan Adıyaman yöre kültürüne yön vermiş önemli bir isimdir. Yöresel enstrümanlar ile, batı müziği enstrümanlarından oluşan sentez bir müzik oluşturan Aziz Çelik tarzını yaratmış önemli bir müzisyendir de aynı zamanda. Cümbüş ustası Aziz Çelik çaldığı bütün enstrümanlarda cümbüş etkisini hissettirmiştir. Basgitarı cümbüş akordu ile çalması buna en iyi örnektir. Eserleri İbrahim Tatlıses, Edip Akbayram, Selda Bağcan, Kâhtalı Mıçe, Kâhtalı Hamido gibi birçok sanatçı tarafından seslendirilmiştir. Adıyaman'a ait ilk bando ekibini kurup çalışmalarını günümüze kadar sürdüren başarılı şef Aziz Çelik bandosu ile verdiği konserlerde de büyük bir ilgi toplamıştır. Dünyada beğeni toplayan ve başarı ödülleri alan halk oyunlarına da koreografi düzenlemeleri yapmış halk oyunlarına zenginlik katmıştır. Kendi kendisini geliştiren sanatçı çevresine de ışık tutmuş birçok değerli ismin yetişmesine de katkı sunmuştur.

Mahmut Çetinkaya, Mehmet Seske'nin derlediği “Havalar Ayaz” adlı eseri ile Adıyaman yöresine ait TRT kayıtlarında yer alan eseri ile yöre müzik kültürüne önemli katkısı olmuş bir sanatçıdır.

Mehmet İmir müzik eğitimini yöre sanatçıları ile etkileşimde bulunarak tamamlamaya çalışmıştır. Tanıştığı her sanatçı ona müzik öğreniminin kapılarını açan usta bir öğreticiydi. Yöre sanatçılarının Stüdyo çalışmalarından konser çalışmalarına kadar birçok etkinlikte yer alması müziğe olan ilgisini arttırmıştır. Müzisyen dostları ile yapılan her çalışma onu heyecanlandırıyor ve içinde bir eser yaratma kaygısı uyandırıyor. Çevresindeki her biri alanında uzman müzisyen dostlarının bilgisinin ışığında beste denemelerine başlamış, başarılı olduğunu görünce de daha çok işin içinde olmak için radyocu arkadaşı Ahmet Cengiz Şahin ile Adıyaman'ın ilk müzik stüdyosunu kurmuştur. Stüdyo çalışmaları esnasında yöre sanatçılarına hizmet sunmuş olmasının yanı sıra günümüzde de sanatçıların isimlerinin duyurulması ve eserlerinin tanıtımlarının yapılması için de şu anda hala kullanılan “www.adymsanatcilar.com” sitesini dostları ile kurmuştur. Araştırma ve besteleme çalışmalarına devam etmektedir.

Adıyamanlı araştırmacı, sanatçı ve eğitimci olan Hasan Ekinci bir dönem Adıyaman Güzel Sanatlar Lisesinde THM ve Bağlama dersleri vermiştir. Hala sürdürmekte olduğu Mersin Büyükşehir Belediye Konservatuarı THM bölüm başkanlığı görevinin yanı sıra Adıyaman ili sanatçılarıyla albüm çalışmalarına katılma ve derleme çalışmalarını da devam ettirmektedir. Hasan Ekinci'nin Mehmet İmir, Abdurrahman Filik, Hasan Duymaz, Mahmut Özçiftçi eserlerine olduğu gibi birçok Adıyaman türküsüne de katkısı vardır. TRT Repertuarına kayıtlı eserlerin derlemesinde ve seslendirmesinde emeği geçen Adıyamanlı TRT sanatçısı Mehmet Seske, çalışmalarını sürdürmektedir. Repertuara kayıtlı eserlerin derleme çalışmasında emeği geçenler; Bilal Ercan, Emin Aldemir, Nida Tüfekçi, Muzaffer Sarisözen, Işık Başel'dir.

Mehmet Seske 1957 yılında Adıyaman ili Gölbaşı ilçesine bağlı Aktoprak (Seske) köyünde doğmuştur. Okul eğitiminden sonra orman teşkilatında memuriyete başlamıştır. 1981 yılında TRT kurumunun açtığı ses sanatçılığı sınavını kazanarak 1982 yılında “Yurttan Sesler Topluluğuna” katılmıştır. Halen TRT Ankara Radyosu Türk Halk Müziği Sanatçılığı ve Denetim Kurulu üyeliğini sürdürmektedir.

Mehmet Sadık Doğan ilk müzik eğitimini aldığı Adıyaman da uzun yıllar bağlama icracılığı ve usta öğreticilik yapmıştır. 1994 yılında Adıyaman İl Spor Müdürlüğü Gençlik Merkezi halk oyunları topluluğunun müzik düzenlemelerini yapmıştır. 1995 yılında Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Temel Bilimler Bölümü Türk Halk Müziği Ana Sanat Dalında öğrenimine başlamıştır. Ayrıca Adıyaman Halk Oyunları ezgilerinin derleme ve notaya alma çalışmalarının yanı sıra Adıyaman türkülerine de önemli katkısı olan Mehmet Sadık Doğan konservatuvar öğrenimi sırasında başladığı araştırmalarını günümüzde de Adıyaman yöresinin müzikal kimliğini kazanması ve hak ettiği yeri alması için yaptığı çalışmalar ile sürdürmektedir. 2001 yılında Adıyaman Valiliği web sitesi hazırlama komitesinde müzik danışmanlığı yapmıştır. (www.adiyaman.gov.tr.) Beste çalışmaları devam eden sanatçının eserleri yöre sanatçıları tarafından seslendirilmiştir. Kabak Kemane, Azeri Kemança, Bağlama, Bas Bağlama, Perküsyon, Piyano, Klavye icracılığı yapmış olmasının yanı sıra öğrenimi süresince rektörlük tarafından çeşitli başarı ve teşekkür belgeleri ile de çalışmalarını taçlandırmıştır.

Zeynel Tanrıverdi Adıyaman da öğrenimini tamamlamış ve 1975 yılından beri yazdığı şiirleri Mehmet Sadık Doğan tarafından bestelenmiştir. Birçok sanatçının severek okuduğu eserleri dinleyenler tarafından da ilgi görmüştür. Musiki Cemiyetini kurulmasında emeği geçen sanatçının besteci Mehmet Sadık Doğan ile birçok ortak eser çalışması olmuştur. Eserlerini seslendiren sanatçılar İzzet Yıldızhan, Latif Doğan, Mehmet Aslan, Kâhtalı Mıçe, Kâhtalı Hamido, Dellal Metin'dir. Sanatçı çalışmalarını hala sürdürmektedir.

Hasan Duymaz Adıyaman Gençlik merkezinde bağlama öğreticisi olmasının yanı sıra Harfhane sıra gecelerinin önemli sanatçılarından da biridir. Araştırma ve arşiv oluşturmaları devam eden sanatçı eserleriyle harmanlanmış Adıyaman Kültürünü yansıtan yazınlarını bir kitapta toplama çalışması içerisinde.

Adıyaman müziğine ses yorumu, enstrüman icrası ve besteleri ile katkıları olan Adıyaman müziğinin yöresel dokusunun ulusal boyutta duyulmasını sağlayan diğer sanatçıları ise Latif Doğan, Kahtalı Mıçe, Kahtalı Hamido' dur. Harfhane sanatçıları içerisinde yer alan ve muhteşem bir yorumcu olan Hüseyin Hanol'u da unutmamak gerekir. Ayrıca Adıyamanlı olan ancak müzik eğitimini dışardan alan ancak her fırsatta yöre sanatçıları ile ortak çalışmalarda yer alan sanatçıları ise Zara, Nurettin Rençber, Mehmet Seske'dir. Mehmet Seske TRT sanatçısı olmasının yanı sıra Adıyaman türküleri derleme çalışmalarında da yer almıştır.

1.3. Adıyaman Halk Oyunları Derleme Çalışmaları ve Merhum Hamza ÇİVİ

Adıyaman halk oyunlarının koreografisi ve derlemesi ile ilgili araştırmaları yapmış ve bu araştırmalarının bir ürünü olarak ilde halk oyunları alanında çalışmaların öncüsü olmuş, ülkede ve dünyada Adıyaman kültüründen bahsettirmiş en önemli isimler Hamza Çivi, Aziz Çelik ve Davulcu Abdo (Abdurrahman Sev) dir.

1954 yılında Adıyaman'ın Kâhta İlçesinde doğan Hamza Çivi İlk ve orta öğrenimini Kâhta'da tamamlamış. Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümünde ki öğrenimi sırasında 1976-1979 yılları arasında Kültür Bakanlığı Devlet Halk Dansları Topluluğunda Dansçı ve Adıyaman yöresi repertuar hocası olarak görev yaptı. 1979 yılında mezun olduktan sonra da sürdürdüğü Devlet Halk Dansları Topluluğundaki çalışmaları ile yurt içi ve dışında birçok uluslar arası festivale

katılmıştır. Bilkent Üniversitesinde ve Ortaöğretimin çeşitli kademelerinde öğretmen ve idareci olarak görev almıştır.

1989 yılında Gaziantep Üniversitesi devlet Konservatuar'ı müdürlüğüne atanmış ve bu süreçte Adıyaman ve ilçelerinde ki kültürel ve sanatsal etkinliklere büyük katkılar sağlamıştır. Aynı zamanda yapmış olduğu araştırma, çalışma ve uygulamalar sonucunda da Türkiye Üniversiteler arası Sanat Konseyi üyeliğine seçilmiştir.

Hamza Çivi; Avusturya, Fransa, Almanya, Belçika, Danimarka, İsviçre, İsveç, İtalya, Çekoslovakya, Tunus, Katar, Romanya, Bulgaristan, Yugoslavya, K.K.T.C. , gibi birçok ülkede Türk Halk Oyunları düzenleyicisi ve oyuncusu olarak yer almıştır.

Aziz Çelik Adıyaman müzik kültürünün gelişmesine önemli katkılarının yanı sıra Davulcu Abdo ve Hamza Çivi ile ortak çalışmaların da halk oyunlarının koreografi ve müziksel düzenlemesi ile de önemli katkılar sağlamıştır. Abdurrahman Sev Davul çalıyor olmasının ve hemen her etkinlikte enstrümanı ile yer almasının sunduğu avantaj ile birçok oyunu orijinal hali ile gözlemleme şansına sahip olmuş, değerli gözlemleri ve düzenlemeleri ile Adıyaman Halk Oyunları sistemli ve disiplinli bir hal almıştır.

Adıyaman halk oyunları çalışmalarına emeği geçen bu üç isim de 1986 yılında Fransa'nın Dijon Kentindeki Dünya Halk Dansları Yarışmasında Dünya birinciliği olarak çalışmalarını taçlandırmışlardır.

Günümüzde de Adıyaman ilinde halk oyunları çalışmalarına önem verilmekte ve yapılan çalışmalar ile halk oyunları yaygın hale getirilmeye çalışılmaktadır. Adıyaman Belediyesi Folklor Eğitim Merkezi, Adıyaman Gençlik Merkezi ve Adıyaman Halk Eğitim Merkezi oyuncu yetiştirmenin yanı sıra çeşitli yarışma, festival ve gösterilere de katılarak Adıyaman Halk Oyunlarının tanıtımını sağlayarak güncelliğini korumasına da etken olmuşlardır.

Adıyaman Halk oyunlarının müziklerinin derlenip notaya alınmasın da önemli katkıları olan Mehmet Sadık Doğan'ın arşivinden birkaç eser örnek olarak verilmiştir.

1.3.1. Okutman M. Sadık DOĞAN ve Diğer Kaynak Kişilerin Bilgileri Işığında Adıyaman Halk Oyunları

Türk halk oyunları çeşitlilik ve kapsam bakımından dünyada en dikkat çeken folklorik olgulardan birisidir. Öyle ki Türk halk oyunları derleme çalışmaları günümüzde de devam etmektedir. Dünyada ki en zengin oyun karakterine sahip olan Türkiye kültürel zenginliğini ve yöresel özgünlüğünü halk oyunları ile oldukça iyi bir şekilde yansıtmaktadır.

Kültürel bir kimlik olma özelliğini taşıyan halk oyunları mevcut ritim, melodi ve koreografisi ile bireyin bedensel ve ruhsal gelişiminde de önemli bir yer tutmaktadır. Toplu hareket etmenin, ortak bir ezgide buluşmanın bireyin toplum içindede uyumlu ve özgüvenli davranmasını sağlamaktadır. Halk oyunları doğa olaylarını ve günlük yaşamı yansıttığı gibi, toplumsal olayları, aşkı ve sevgiyi de yansıtır.

Başlangıçta halk oyunlarının sadece önemi anlatılırken; Cumhuriyetin kuruluş yıllarında yazılan yazılarda zeybek gösterileri ele alınmıştır. 1929 yılında halk oyunları görüntüleri kayıtlar altına alınmaya başlanmış, 1950 yılından günümüze kadar da festivaller ile anılmaya başlanmış ve hak ettiği değeri görmüştür. Türkiye’de halk oyunları alanında önemli film kayıtları edinen araştırmacılarımız; Yusuf Ziya Değirmencioğlu, Mahmut Ragıp Gazimahal, Feruh Arsunar ve Abdülkadir İnan kurdukları ekip ile birçok yörede araştırma yapmışlardır. Özellikle 1932 yılında kurulan halk evleri dağınık bir şekilde yapılan araştırmaları düzenlemiş ve bir bölgede değil yurdun hemen her yerinde yaptığı araştırmalar ile günümüze kadar gelen önemli bir birikim sunmuştur. Türkiye’de düzenlenen ilk uluslar arası halk oyunları festivali 1935 yılında Atatürk’ün huzurunda “Beylerbeyi Balkan Festivali” adıyla yapılmıştır. 1936 yılında “2. Balkan Festivali” yapılmış ve sonrasında Halk Oyunları ile ilgili çok sayıda kitap yayınlanmıştır. 1961 yılında yapılan ve ilk olan halk oyunları semineri Yapı ve Kredi Bankasının desteği ile gerçekleşmiştir. 1966 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde “Milli Folklor Enstitüsü” sonrasında “Milli Folklor Araştırma Dairesi” olarak Kültür Bakanlığına bağlı olarak çalışmalarını sürdürmüştür. 1967 yılında Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca başlatılan halk oyunları yarışmalarını takiben, Milliyet gazetesi de lise ve dengi okullar arası yarışmayı başlatmıştır (bu yarışmalar 1999 yılına kadar süregelmiştir) 1970 yılından sonra Turizm ve Tanıtma Bakanlığınca halk oyunları ekipleri uluslar arası festival, fuar, yarışma ve gösterilere katılmıştır. 1974 yılında Devlet Halk Dansları topluluğu kurulmuş ve sahne düzenlemeleri ile ilgili çalışmalarıyla halk oyunları alanında faaliyet gösteren dernek ve kuruluşlara örnek olmuştur. 1978 yılında Gençlik ve Spor Bakanlığı çeşitli yarışmalar düzenlemiştir. 1984 yılında İ.T.Ü’de Türk Musikisi Devlet Konservatuari’nde Türk Halk Oyunları bölümü açılmıştır. Sonraki yıllarda Ege Üniversitesi ve Gaziantep Üniversitesi’nde açılan Halk Oyunları bölümleri Halk Oyunlarının bilimsel metot ve tekniklerle öğretilmeye başlanmasını sağlamıştır. Halk Oyunlarını yaşatma görevi Halk Evlerinin kapatılması ile Halk Eğitim merkezlerine düşmüştür. 2001 yılında kurulan Halk Oyunları Federasyonu ile Halk Oyunları sağlıklı ve organize yürütülen çalışmalarının yanı sıra değer görmüş ve yaygın hale getirilmiştir.

Halk oyunları ile ilgili yapılan çalışmalar içerisinde Adıyaman Halk Oyunlarının Üniversite aracılığı ile bilimsel bir araştırma ve tanıtma desteği aldığı ve derleme çalışmalarında yöre insanlarının katkısı kaçınılmazdır. Adıyaman Halk Oyunlarının araştırılmasında, derlenip notaya aktarılmasında, uluslar arası gösteri ve festivallerde yer almasında Gaziantep Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Öğretim elemanı Hamza Çivi'nin katkıları oldukça önemlidir. Adıyaman Halk Oyunları her türlü sosyal faaliyette yeri olan kadına da önemli bir yer vermiş genelde oyunlarında erkek ile yan yana oynamıştır. Davul ve zurnanın yöre folklorunda önemli bir yeri vardır. Kadın ve erkek oyuncu kıyafetlerinde ortak olan ayakkabı (çarık veya yemeni) ve yün çorap tamamı el yapımı her biri bir sanat eseri özelliğinde aksesuarlardır. Başlık kadın oyunculara taç olarak adlandırılır ve keten adını alan bir örtü ile tamamlanır, erkek oyunculara ise fes adını alır. Kadın kıyafetini iç gömlek ve zıbın, erkek kıyafetini kuşa, gömlek, kırk düğme yelek tamamlar.

1.3.2. Adıyaman Halk Oyunları Öyküleri ve Repertuarı

Oyun çeşitleri adlarına ve konularına göre şöyledir:

Sal Oyunu: Fırat nehrinde salla geçen düğün alayını konu alır.

Düz oyun: Fırat kenarında yaşayan bir adamın kızına âşık olan, fakat kızı alamayan ve sevdasından hastalanan bir gencin serüvenlerini konu alır.

Oyuna Davet: Düğünlerde gençlerin birbirlerini oyuna davet etmelerini konu alır.

Hasat Oyunu: Ailece ekin biçen ve hasattan sonra yakınlarını ziyaret ve şölen düzenleyen çiftçi ailesini konu alır.

Kımıl oyunu: Kımıl (Süne) adlı haşerenin ekinlere zarar vermesi sonucu meydana gelen kıtlığı ve halkın kımilla mücadelesini canlandırır.

Göçer oyunu: Hayvancılıkla uğraşan bazı köylülerin yaz aylarında yaylalara göç etmelerini ve burada başlarında geçenleri canlandırır.

Helli can: Helli adlı bir bey kızı ile rüyasında gördüğü ve daha sonra var olduğunu öğrendiği Can adlı gencin evlenerek mutlu olmalarını konu alır.

Ağırlama: Düğünlerde yaşlı, ağırbaşlı ve hatırı sayılır kimselerin ağır ve gösterişli bir tempo ile oynadıkları oyun.

Hallaç Oyunu: Pamuk atmaya gittiği evin kızına âşık olan bir hallacın serüvenini anlatır.

Türkan: Sevdiği gencin dışında birine verilen Türkan adlı bir kızın yolda müsaade alarak iki rekât namaz kılıp ölmesi olayını canlandırır.

Dingi: Güzel ve güçlü bir kızın ding ding şeklinde ses çıkararak bulgur dövmesi sırasında âşık olan gencin hikâyesi canlandırılır.

Barış: Birbirilerine düşman aile ya da aşiretlerin barışmalarını canlandırır.

Kaynana Oyunu: Düğünde kaynananın gelinin önünde eline Çömçe (Kepçe) ve ayna alarak oynamasını canlandırır.⁴

Tablo 1. Adıyaman Halk Oyunları

Eser Adı	Notaya Alan
Tirge(Türkan)	M. Sadık Doğan
Gıvıl	Mahmut Güneş
Goftan(Halay)	Bilinmiyor
Sevda	M. Sadık Doğan
Sımsıma	M. Sadık doğan
Beş Ayak	Mahmut Güneş
Çep	M. Sadık Doğan
Düz	M. Sadık Doğan
Galuç(Orak)	M. Sadık Doğan

⁴ <http://www.adiyamankultur.gov.tr> (22.05.2009)

Tabloda, 9 Halk oyunları ezgisinin 7' sinin M.Sadık Doğan tarafından notaya aktarıldığı tespit edilmiştir. Halk oyunları ezgileri kaynak kişi Hamza Çivi tarafından derlenip M. Sadık Doğan tarafından 1997 yılında notaya alınmıştır.

**TİRGE
(TÜRKAN)**

Yöre : Adıyaman Notaya Alan : M. Sadık Doğan

13-

GİMİL

Yöre : Adıyaman Notaya Alan : Mahmut Güneş

S. Sabuncu

Kımıl (Gımıl-Süne), haşerenin ekinlere zarar vermesi sonucu meydana gelen kıtlığı ve halkın kımılla mücadelesini canlandırmaktadır.

**GOFTAN
(HALAY)**

Yöre : Adıyaman Notaya Alan : M. Sadık Doğan

S. Sabuncu

Goftan (Halay), gruplar halinde kadın erkek bir arada oynanan oyunlu türküdür.

SEVDA

Yöre : Adıyaman

Notaya Alan : M. Sadık Doğan

Sevda, Fırat kenarında yaşayan bir adamın kızına aşık olan, fakat kızı alamayan ve sevdasından hastalanan bir gencin serüvenlerini konu almıştır.

SIMSİMA

Yöre : Adıyaman

Notaya Alan : M. Sadık Doğan

Sımsıma, tek ayak anlamına gelmektedir. Atlayarak oynanan bir oyundur.

BEŞ AYAK

Yöre : Adıyaman

Notaya Alan : M. Sadık Doğan

ÇEP

Yöre : Adıyaman

Notaya Alan : M. Sadık Doğan

Çep, sol ayak anlamına gelmektedir.

DÜZ

Yöre : Adıyaman

S. Sebuncu

Düz, kadın ve erkek grupların birlikte oynadığı bir oyun şeklidir.

GALUÇ
(ORAK)

Yöre : Adıyaman

Notaya Alan : M. Sadık Doğan

S. Sebuncu

Galuç (Orak), oyununda hasat sonu canlandırılmıştır.

1.4. Adıyaman Halk Türküleri

Adıyaman müziği denince akla ilk gelen, yörenin önemli kültür sembollerinden biri olan “Harfhane” müzik topluluğu, önemli sanatçılar yetiştirmiş olmasının yanı sıra Adıyaman müziğinin özünü koruyarak günümüze kadar gelmesini de sağlamıştır. Harfhane adını; gecede bulunan şahısların isimlerinin baş harflerini yazarak bir torbaya toplayıp yapılan çekilişte, kimin isminin baş harfi çıkarsa o geceki masrafları üstlenmesinden almıştır. Harfhane müzikli toplantıdır. Yöre halkını bir araya getiren, Harfhane geleneğini yaşatmada önemli katkıları olan Harfhane sanatçıları Delikanlı Mehmet (tambur ve ses sanatçısı), Abdurrahman Filik (kaynak kişi) Ragıp Binzat (kaynak kişi), Hasan Çiftçi (keman ve ses sanatçısı), Aziz Çelik (cümbüş üstadı, kaynak kişi), Mahmut Özçiftçi (ses sanatçısı, kaynak kişi), Hasan Duymaz (ses sanatçısı, kaynak kişi), Mahmut Çetinkaya (kaynak kişi), Hüseyin Hanol (bağlama ve ses sanatçısı) ve adını sayamadığımız birçoğu anonim türkülere de kaynak kişilik yapmışlardır.

Adıyaman müziği konusunu güncel hayatından alır; sevinç ve acıları, doğal olaylara karşı duyguları, gurbet, sıra, hasret olmuştur mısraları çoğu zaman. Güneydoğu Anadolu Bölgesinin genelinde de olduğu gibi lirik, pastoral, didaktik, tören ve meslek türküleri Adıyaman’da da mevcuttur. Adıyaman türkülerine ait birçok varyant ezgi komşu illerin ezgi motiflerinde karşımıza çıkmaktadır. Yöre daha çok çevre illerin müziklerinden etkilenmişse de yinede sentez bir müzik yapısı ile geleneksel yönünü yaşatma çabasıdadır.

Adıyaman müziğinde kullanılan enstrümanlar; “incesaz” diye tabir edilen Klasik Türk Müziği çalgıları ile geleneksel enstrümanlarımız olan cümbüş, tambur, keman, kaval, bağlama, çeşitli ritim sazlar ve halay yöresinin karakteristik çalgıları olan davul-zurnadır. Türküleri genellikle 2/4’lük, 4/4’lük, 6/8’lik ve 12/8’liktir.

Adıyaman Yöresinin Yetiştirmiş Olduğu Sanatçıları; Âşık Kederi, Ragıp Binzat, Aziz Çelik, Mehmet Seske, Bilal Ercan, Abdurrahman Filik, Mustafa Çiftçi, Mahmut Özçiftçi, Hüseyin Hanol, Hamit Çelik (Kahtalı Hamido), Mehmet Aslan, Nazif Çimen, Hasan Ekinci, Aşık Yusuf, Zeynep Çoşkun, Mahmut Göksu, Onur Sarıgül, Şambayatlı Mehmet, Halit Yücel, Hasan Duymaz, M.Sadık Doğan,

Ergül Yorulmaz, Ramazan Siner, Saadet Pektaş, Börgenekli Yusuf, Ramazan Yıldırım, Dellal Metin, Ali Milli, Nuri Büyükyolcu, Yaşar Büyükyolcu, Zeynal Taşkiran, Zeynal Gül, Hüseyin Delibalta, Faik Hoşses, Fahri Çakır, Kâhtalı İbrahim, Latif Doğan ve adını sayamayacağımız birçok değerli ses ve saz sanatçılarıdır. Adıyamanlı olup müzik eğitimini il dışında almış ama bölgenin yöresel dokusunu eserlerine ve müzik kimliğine yansıtan ve yöre sanatçıları ile albüm çalışmalarına katılan sanatçılarına birkaç örnek ise; Mehmet Seske, Zara (Neşe Yılmaz), Kâhtalı Mıçı, Mustafa Yavuz, Bilal Ercan ve Nurettin Rençber'dir.

Adları tek solukta sayamayacağımız kadar zengin bir sanatçı yelpazesine sahip olan Adıyaman yetiştirmiş olduğu merhum sanatçıları ile müzik birikimini günümüze ulaştırmıştır. Hala çalışmalarına devam eden sanatçıları ile de otantik dokusunu koruyarak güncel ve yeniliğe açık bir müzik beğenisi kazanmıştır. Yöre sanatçılarının gençlerden de ilgi görmesi Adıyaman müzik kültürünün kuşaklara aktarılacağına kanıttır.

1.5. Adıyaman Belediye Bandosu

Basının Beynelmilel filmi ile tanıdığı Adıyaman Belediye Bandosu Aziz Çelik tarafından 1972 yılında on beş müzisyen ile ilk çalışmalarına başlamıştır. Halk Eğitimi bünyesinde çalışmalarına başlayan ekipte bando elamanlarının her biri öncesinde çalmayı bilmedikleri bando enstrümanlarını ilk olarak Aziz Çelik ile

tanımış, eğitimini de ondan almışlardır. Bir kısmı esnaf ve bir kısmı da mahalli müzisyenlerden oluşan ekip bando elamanı olarak bağlı bulundukları birimden kadro alamayınca ciddi bir emekle oluşan bando da yaprak dökümü başlamış gruptan ayrılanlar olmuştur. Ancak gruptan ayrılanlarda aldıkları bando eğitimi ile çevre illerde ki belediye bandolarına girmişlerdir.

1979 yılında Sıkıyönetim gelince Aziz Çelik'ten yeniden bir bando kurulması talebinde bulunulur. Aziz Çelik bu defa otuz beş kişilik bir ekip ile belediye bünyesinde kadro almak koşulu ile Sıkı Yönetim Bandosunu kurar. Müzik çalışmalarına aşına ekibi şubat ayında çalışmalarına başlamış ve Ağustos ayında da 30 Ağustos Zafer Bayramı kapsamındaki konserlerinde başarıları ile takdire layık görülmüştür. Sıkıyönetim Bando Şefi Aziz Çelik; dönemin komutanı ve valisinden bu çalışma ile takdirname almıştır.

Sıkıyönetimin sona ermesi ile bando ekibi belediye bünyesine geçmiş ve günümüze kadar ilde çeşitli konserleri ile çalışmalarını sürdürmüştür. 2008 yılına kadar Belediye bandosu şefliğinde olan Aziz Çelik emekli olmuş ve çalışmalarını harfhanе müzik ekibi ile sürdürmektedir.

Belediye Bandosunun Adıyaman Müzik kültürüne en önemli katkıları geleneksel enstrümanlar ve geleneksel ezgiler dışında hiçbir şeyi çalmamış olan yerel müzisyenlerin farklı enstrümanları tanımalarına ve nota eğitimi almalarına yardımcı olmasıdır. Ustadan çırağa geçen müzik çalışmaları alınan müzik eğitimi ile daha sağlıklı ve özüne sadık kalınarak olmuştur. Adıyaman halkı belediye bandosu ile birçok marşa aşına olmuştur. Onlar sıkıyönetim ile kurulmuş olmasından ve çalışmalarının belirli sınırlar içerisinde olmasından rahatsızlık duymamış sadece müziksel gelişime odaklanmışlardır. Öyle ki “ordu” tarafından gelen takdirname onları çalışmalarına daha çok bağlamıştır.

Belediye Bandosunun kuruluşundan eğitimine kadar önemli bir katkısı olan Aziz Çelik yıllarca şefi olduğu bandoyu ve hayatını adadığı müziği o kadar önemsemiştir ki basında yıldızı parlayan “Beynelmilel” bandosuna sahip çıkan şahısları dikkate almamıştır. Adıyaman müziği ve kültürünü özüne sadık kalarak aktaran Aziz Çelik Beynelmilel ile ilgili olarak sadece şu cümleleri kurmuştur; *“Sıkıyönetim ile başlayan bandomuz hala çalışmalarını sürdürmektedir. Bandomuzun kuruluşu ve eğitimi tamamen bana aittir. Özellikle Bando enstrümanlarını tanımayan müzisyen dostlarıma eğitimini bizzat vererek birçoğunun ilk nota eğitimini de verdim. Arkadaşım Yönetmen Sırrı Süreyya Önder’in öyküsünü Adıyaman Belediye Bandosundan aldığı “Beynelmilel” film senaryosu tamamen bizim bandoyu anlatmaktadır. Ancak Filmde aslına uygun olmayan Bando kıyafetleri, sıkıyönetim zamanında enternasyonal marşı çalmak, erkek dansöz oynatmak gibi detaylar bizlere ait değildir yani Adıyaman Belediye Bandosunun yaşantıları içinde bir kesit değildir. Bunun dışında kalan filmde anlatılanların büyük bir kısmı tamamen doğrudur”*. Film de anlatılan Aziz Çelik’i canlandıran bando şefi karakteri senaryo gereği öldürülüyor ancak Aziz Çelik emekli olduğu 2008 yılına kadar bando şefi görevini sürdürmüş hala da müzik çalışmalarına devam etmektedir.

Bando elemanlarından biri olan ve aynı zaman da Adıyaman ilinin önemli sanatçıları arasında yer alan Hasan Duymaz Evrensel gazetesi Kültür-sanat sayfasına yaptığı bir röportajında (Bkz: EK-3): Belediye Bandosu kuruluş öyküsünü oldukça iyi anlatmış ancak yazıda önemli bir eksiklik olarak gördüğüm bölüm ise kurulma ve eğitim aşamasını anlatırken Aziz Çelik’ten bahsetmemesidir. Bu yazıya binaen aklıma gelen ilk söz ünlü tiyatro sanatçısı Muhsin Ertuğrul’un “Fazla Mütevazı olmayın inanırlar”dır. Evet, Aziz Çelik sanat yaşamı açısından gösteriş ve iddiadan uzak kalmış yaptıklarının takdir beklemeden sadece yöre kültürüne ve insanlarına katkı sağlaması kaygısı taşımıştır. Ancak yine belirtirim ki Hasan Duymaz değerli müzik çalışmaları ve araştırmaları olan Adıyaman müzik kültürü açısından önemli bir şahsiyettir.

1.6. Aziz ÇELİK Biyografisi

Müzisyen bir ailede yetişen ancak ciddi anlamda ilk müzik eğitimini askerde alan Aziz Çelik kendi kendisini yetiştirmiş olması yönüyle akademik bir kişiliktir. Aziz Çelik özgeçmişini şöyle anlatmaktadır; *“1947 de Adıyaman merkeze bağlı Terman köyünde dünyaya geldim. 9 yaşında babamı kaybettim benim en önemli modelim ve örnek aldığım şahıs ağabeyimdi. 14 yaşında annemin ısrarı ile akraba evliliği yaptım. 6 çocuk babasıyım müzisyen bir aileden geldim ancak çocuklarımdan müzik ile uğraşan olmadı. Ağabeyimin şair olması ondan etkilenmeme şiir ve müzik ile bezenmiş bir çocukluk geçirmeme etken oldu. İlk müzik ile tanışmam da ağabeyimin bana aldığı cura ile oldu.*

Ekonomik sıkıntılarımız sebebi ile lise öğrenimime devam edemedim. Ancak müzik öğrenimim hayatım boyunca devam etti. Doğduğum köyden geçim sıkıntısı sebebi ile ayrılıp şehre taşınmamız çocukluk yıllarımın musiki derneklerinde geçmesini sağladı. Artan müzik bilgim ile beste ve söz yazma çalışmalarım başladı. 1967-68’li yıllarda musiki derneklerinin çalışma alanının olmaması toplu çalışmalarımızı halk Eğitim merkezine taşıdı.

Bütün bu müzikle örülü zaman diliminin ardında askere gittim ve askeri bandoda görev aldım. Askerlik dönemimde aldığım müzik eğitimi ve nota eğitimi bana Hasanoğlu Atatürk Anadolu Öğretmen okulunun kapılarını açtı. Eğitimci olarak görev aldığım bu okulda yaklaşık 6 ay süre ile görev yaptım. Öğrencilere nefesli sazlar dersi ve nota eğitimi verdim. 1970–71 de askerden dönünce Halk Eğitim müdürü Abdurrahman Karalök beni Halk Eğitimde görevlendirdi. Adıyaman ilinin önemli eksiklerini tespit edip hızla çalışmaya başladım. Sırası ile şehir bando takımını, halk oyunları ekibini, halk eğitim müzik bölümü ve orkestra ekibini kurdum. 1966 yılında temelleri atılan Folklor Ekibi ile başladığım Halk Oyunları müzikleri derleme çalışmalarının tamamı bana aittir. Bu kayıtların önemli bir bölümü TRT ve

Kültür Bakanlığında mevcuttur. İli yurt içinde ve yurt dışında temsil eden Halk oyunları festivallerinde etkin bir şekilde yer aldım. Yurt dışında ki ilk başarımız Polonya Uluslararası Dağ Folkloru Festivali ve Halk Dansları Yarışmasında Altın Balta ödülünü kazanmak ile oldu. Sonrasında 1986 yılında Fransa'nın Dijon Kentindeki Dünya Halk Dansları Yarışmasında Dünya Birinciliği Adıyaman Halk Oyunlarının Uluslar arası başarıları içinde yer almıştır.

Halk Oyunları ile ilgili çalışmalarımı; Folklor öğrencilerimizin en başarılılarından olan ve Fransa'nın Dijon Kentindeki uluslar arası festivalde Ülkemizi temsil ederek Adıyaman Halk oyunları ekibi ile Dünya Birincisi olan Akademisyen olan Hamza Çivi, Sırrı Özbey, Sayime Aydın'a da yaptıkları çalışmalardan dolayı teşekkür ediyorum. Halk Oyunları araştırmalarında emeği geçen Davulcu Abdo (Abdurrahman Sev) ile çalışmalarımı sürdürüyor diğer yandan da beste ve derleme çalışmaları yapıyor ve Belediye Badosu ile çeşitli etkinliklerde yer alıyordum. "Eyvanına Vardım" adlı eserim TRT sanatçısı Mehmet Seske tarafından seslendirilince büyük bir ses uyandırdı ve bu beğeni bana 1990 Yılı'nın en beğenilen eserleri içinde yer alarak TRT tarafından yılın türküsü ödülünü kazandırdı. Çalışmamın hak ettiği değeri görmesinin verdiği heyecan ile beste ve söz yazarlığı çalışmalarımı sürdürdüm. Birçok eser besteledim eserlerim başta Kâhtalı Mıçe, Zara (Neşe Yılmaz), Mahmut Tuncer, İbrahim Tatlıses, Kâhtalı Hamido ve Selda Bağcan tarafından seslendirildi. En çok etkilendiğim sanatçılar Kâhtalı Mıçe ve Zara'dır.

Beynelmilel film senaryosu tamamen beni ve müzisyen arkadaşlarımı anlatır. Yaşanmış bir hayat hikayesi olan Beynelmilel birkaç gerçeğe özdeşleşmeyen detaya sahiptir. En önemlisi filmde ki kıyafetlerin gerçekte ki Bando Kıyafeti ile bağdaşmadığıdır. Adıyaman kültüründe olmayan ve sıkıyönetim zamanında kesinlikle olması mümkün olmayan erkek dansöz oynatma bölümü de abartıdır. Belediye Badosu ordunun verdiği emir ile kurulmuş ve öncesinde kadro verilmemesi sebebi ile dağılan sanatçıların yerine 35 kişilik Bando ekibini bir

araya getirdim. Bando Enstrümanlarına tamamen yabancı olan bu ekip ile konserler sırasında repertuar sorunu yaşadığımız doğrudur. Zaten Bando elamanları mahalli müzisyenlerden olduğundan nota ve nefesli çalgılar eğitimi kısmen zaman almıştır. Sıkıyönetim sebebi ile de birçok eseri çalmak yasaktı ordu tarafından verilen listeye uymalıydık. Listede ağırlıklı olarak marşlar yer alırdı. Bu süreçte çalmamız istendiğinde ritim hataları ve uyum problemleri olurdu. Bando Ekibinin kısa sürede üflemeliler ile marş çalmayı öğrenmesi zor olduğundan Komutanların huzurunda çalıyor olmanın verdiği sorumlulukla doğaçlama çaldığımız olurdu. Ancak bu bölüm filmde enternasyonal marşı çaldığımız şeklinde verilmiştir.

Ailemde müzikle uğraşan birçok akrabam vardır; tek kardeşim olan Hüseyin Çelik Belediye bandosunda Ritim sazları çalıyordu. Birçok albüm yapan yeğenim ise Kâhtalı Hamido'dur. Kâhtalı Hamido albümlerinde birçok eserimi de seslendirmiştir. Yapmış olduğum eserler birbirinden bağımsız özgün bir karaktere sahiptir. Sözleri ve müziği hiçbir eser ile benzerlik göstermez. Yani ne çalıntı söz ne de alındı melodilere eserlerimde asla yer vermedim. Besteci kimliğimin bir hediyesidir sanırım hassas kişiliğim. Yaptığım işlerin ve başarılarımın farkındayım ancak hiçbirini kendimi çevremdekilerden üstün görmeme sebep olmadı. Çok fazla insanla bir araya geldim ancak hiç kimseyle haklı olduğum noktalarda dahi polemiğe girmedim. Kimseyi incitmemiş olmanın iç huzuru yaptığım işlere yansımıştır daima. Hayatla doğru mücadele eden, adil ve kibirli olmayan insanları hep sevmişimdir. Zaten uğraşı sanat olan ve estetik kaygısı taşıyan bireylerin davranış şeklide bu olmalıdır.

Adıyaman kültürüne tanıtma çalışmaları kapsamında katıldığım yurt dışı etkinlikleri çerçevesinde gittiğim ülkeler; Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Çekoslovakya, Polonya, Yugoslavya, Avusturya, Almanya, Danimarka, İtalya, Fransa, İngiltere, İsveç ve Finlandiya'dır. Gidiş sebeplerimizin birçoğu Halk Dansları Festivalleri idi.

Adıyaman Kültürünü tanıtma ve sistemli çalışmaları olan bilgi birikimi sağlam müzisyenler yetiştirme çabalarım bana iki yüze yakın plaket, teşekkür ve takdir belgeleri kazandırdı. Bunlarda önemli ancak en önemlisi yurt içinde ve yurt dışında ki gezilerimde eskiden “nerelisin?” sorusuna verdiğim cevap “Adıyamanlıyım” olurdu ve ikinci sırayı “Adıyaman Hangi bölgede” soruları alırdı. şimdi gönül rahatlığı ile söyleyebilirim ki Adıyaman’ı Coğrafyası, tarihçesi, Halk Oyunları, müzik kültürü ve tarihi değerleriyle tanımayan kalmadı.

Askerde batı müziği Enstrümanları ve nota ile tanışınca çaldığım salarda zenginlik kazandı;geleneksel sazlarımızdan olan Bağlama, Cümbüş, Ud ile batı müziği sazlarımızdan olan Bateri ve Tüm Ritim Sazlar; Piyano ve Org; Saksafon ve Nefeslilerdir. Askerden döndükten sonra bir Bas Gitar  alma merakı sardı ancak dönemin koşulları pahalı olan enstrümanı almama müsaade etmeyince müzisyen dostum Hüseyin Hanol ile ortak aldığım zamanın en pahalı gitar beni Adıyaman’ın ilk basgitarcısı da yapmıştır. Gitar hala dostum Hüseyin Hanol’un bağlama dükkanı vitrininde otuz beş yılı aşkın bir s renin verdiği bilge bir eda ile müzisyen dost sohbetlerini dinlemeye devam ediyor.

Aldığım müzik eğitimi batı müziği, kültürüm ise geleneksel m ziklerimiz olduğundan birçok Adıyaman eserini batı müziğine uyarlayarak icra ettim. Hatta Bas Gitarı Cümbüş akordu ile  aldım. Geleneksel m ziklerimizin icra edildiği Harfhane gecelerinde Cümbüş ustası olarak tanındım. Notaya aldığım Adıyaman türküleri ve eserlerimde kendi tekniğim ile yazdığım el yazması çalışmalarım mevcuttur.”

1.7. Problem

Henüz 1954 yılında il olmuş, eski adıyla Hısn-i Mansur, yeni adıyla Adıyaman ili sosyal ve kültürel dokusuyla stat leşme sürecini yaşamaktadır. Bu

süreci hızlandıran faktörler arasında, Adıyaman'ın bireylerinin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu bağlamda Adıyaman'ın tarihi anlamda en eski ve dünyaca ünlü ilçelerinden Kâhta ilçesi tarihi dokusuyla; Nemrut, Komagene gibi eserlerinin yanında halk oyunları ile de öne çıkmaktadır. Güçlü ve dinamik bir müzik dokusuna sahip olan Kâhta, bu olguların paralelinde sanatsal anlamda bölgede ön plana çıkan kişiliklere de ev sahipliği yapmaktadır. İşte bu güçlü kişiliklerden birisi günümüzde hala ilerlemiş yaşına rağmen Aziz Çelik'tir.

Aziz Çelik'in kendi kendini yetiştiren ve hiçbir akademik eğitim görmeyen birey olarak sanat dünyasında ve Adıyaman folkloruna adını kazımış olmasındaki etkenler ve nedenler nelerdir? Bu nedenle başlıca problem olarak “Bir Otodidakt Olan Aziz Çelik'in Adıyaman Halk Kültürüne Yapmış Olduğu Katkıları Nelerdir?” başlığı bu çalışmanın ana problemi olarak kabul edilmektedir.

1.8. Alt Problem

Bu çalışmamızda Aziz Çelik'in yöre kültürü ve folkloruna katkıları nelerdir? Hiçbir kültürün kendiliğinden oluşmadığını, civar ve bölge kültürlerinden sürekli etkilenerek bir dinamizm içerisinde olduğunu düşünerek bu doğrultuda Aziz Çelik'in bölge kültürüne veya bölge kültürünün Aziz Çelik'e katkıları nelerdir? Bu sirkülasyon çerçevesinde Aziz Çelik'in Adıyaman halk kültürüne katkıları nelerdir?

1.9. Amaç

Özellikle Avrupa da biyografik çalışmalara bilimsel anlamda oldukça fazla yer verilmiştir. Toplumsal hayata katkıları olan insanların hayatlarının ve buna bağlı olarak eserlerinin incelenerek bilim dünyasına ve kamuoyuna aktarılması zorunluluk teşkil etmektedir. Biyografisi yapılacak kişinin özellikle “ölmeden önce” yapılması dikkate alınmıştır.

Öz öğrenimli (otodidakt) bir kişinin Adıyaman kültürüne olan katkılarının belirlenmesi; bireyin yaşadığı çevre kültürüne olan katkılarının belirlenmesi ve kendi kültürü içinde profilleşme süreci devam eden Adıyaman kültürünü tanıtması açısından önemlidir. Bu sebeple Aziz Çelik biyografisi ışığında yöredeki kültürel gelişmelerin belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.10. Önem

Tradisyonel (Geleneksel)⁵ müziklerin dünyada önem kazanması ve etnomüzikoloji çalışmalarının bu çerçevede yapılması nedeniyle bu ve benzeri çalışmaların sıklıkla yapılması değer kazanmaktadır. Bu bağlamda makro anlamda yerel müzik bir bütün olarak ele alınırsa mikro anlamda bu bütünün içinde yer alan bireyler hakkında pek fazla çalışma yapılmamıştır. Ancak bir bütünü iyi anlayabilmemiz için bütün içerisindeki parçaları da iyi tanımlayabilmemiz gerekir. Bu nedenle dünya müzik kültürüne müziğimizi daha iyi tanıtabilmemiz hususunda müziğimiz içindeki önemli sayılabilecek karakterleri hakkında çalışmamız gerekiyor. Örneğin; Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven ve Franz Schubert gibi 5besteciler hakkında Avrupa da yüzlerce çalışma yapılmıştır. Ancak Türkiye’de, bestecilerimiz için yapılan biyografi çalışmaları yok denecek kadar azdır. Derleme ve araştırmaları ile GTHM’ne çok sayıda eser kazandırmış Muzaffer Sarısözen için yapılmış biyografi çalışmaları sadece birkaç tanedir. Bu sebeple Güneydoğu ve Doğu Anadolu müziğinin daha iyi kavranabilmesi açısından ve dünya müzikleri arasında daha detaylı sınıflandırma (classification) yapılabilmesi hususunda bölgenin önemli temsilcilerinden Aziz Çelik çalışma konusu olarak ele alınmıştır. Müzik ve sahne sanatları alanlarında eğitim almamış ancak öz öğrenimli bir kişi olan Aziz Çelik’in biyografisi ışığında, Adıyaman kültürünün tanınması ve yöre kültürünün gelişiminde ki etken unsurların incelenebilmesi önemi üzerinde durulmuştur.

1.11. Sayıtlar

- Araştırma ile ilgili olarak kaynak kişi ve kurumlardan sağlanan bilgiler gerçeği yansıtmaktadır.
- Konuya ilişkin görüşleri, gelişmeleri ve durumları saptamak için geliştirilen veri toplama metodları yeterlidir.

1.12. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Adıyaman ili ile,
2. Aziz Çelik ve Harfhane sanatçıları ile,
3. Mesam ile sınırlandırılmıştır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, Adıyaman kültürünün önemli unsurlarının açıklanması ve yöre kültürüne katkıları olmuş bir otodidakt olan Aziz Çelik'in sanat yaşamının incelenmesi bakımından betimsel bir nitelik taşımaktadır. Ayrıca çalışmanın sonunda bulunan diskografi bölümü ile görsel ve işitsel öğeleri içerisinde bulundurmaktadır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Adıyaman ili ve Adıyaman'ın etki alanındaki coğrafi ve kültürel doku oluşturmaktadır. Bunun dışında ise Adıyaman kültürünün ulusal alandaki etki alanlarını kapsamaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise, Adıyaman folkloru ve müziği içerisinde mikro ölçüde Aziz Çelik oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Elde Edilmesi

Araştırma için gerekli veriler; kaynak kişilerden (M. Sadık Doğan, Hüseyin Hanol, Hasan Duymaz, Aziz Çelik, Mehmet İmir), kütüphanelerden, günümüz iletişim araçlarından, TRT ve Mesam arşivlerinden yararlanılmıştır.

2.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Çeşitli yörelere ait yazılmış müzikoloji çalışmaları incelenmiştir. Adıyaman yöresi için yapılan inceleme ve değerlendirmeler derlenerek sorular ve eksikler belirlenmiştir. Alan araştırması kapsamında yapılan görüşme ve gözlemlerden sonuçlar çıkarılmış ve arşivlenmiş çalışmalara ışığında Adıyaman kültürü ve Aziz Çelik'in sanat yaşamı için yorumlar yapılmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

3.1. TRT Repertuarında Mevcut Adıyaman Eserleri

Adıyaman yöresine ait TRT repertuar kayıtlarında yer alan 12 eser olduğu ve bu eserlerin kaynak kişileri ve derleyenleri ile ilgili bilgi verilmiştir. Bu bağlamda “Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur” ve “Yağmur Yağar Yer Yaş Olur” adlı eserlerin Aziz Çelik’e eserleri olduğu tespit edilmiştir. “Altın Yüzüğüm Kırıldı”, “Bir Mektup Yazdırdım Urfalı Kızına” adlı eserlerin Adıyaman yöresinin önemli bestecilerinden biri olan merhum Ragıp Binzat eserleri olduğu “Damın ardı Tandıram” ve “İki Kız gider Düğüne” adlı eserlerinde besteci Bilal Ercan’a ait olduğu tespit edilmiştir. Adıyaman yöresinin önemli bestecilerine ait diğer eserlerde (Dere Boyu Saz olur, Durnalar Dizi Dizi, Fırsat Elde İken Bir Amel Kazan, Gel Gülüm Gel Canım, Havalar Ayaz Gelin ve Kaleden Kaleye Şahin Uçurdum) anonim şarkı geleneğinin yaygın olduğu halk müziğinde, yöreye ait hiçbir anonim eserin olmadığı sonucuna ulaştırmıştır.

Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur” ve “Yağmur Yağar Yer Yaş Olur” adlı iki Aziz Çelik eseri TRT repertuarında kayıtlıdır.

Tablo 2. TRT Repertuarında Mevcut Adıyaman Eserleri

Rep. No	Ezgi Adı	Yöresi	Kaynak Kişisi	Derleyen	Notaya Alan
2460	Altın Yüzüğüm Kırıldı	Adıyaman	Ragıp Binzat	Emin Aldemir	Emin Aldemir
2272	Bir Mektup Yazdırdım Urfa'lı Kızına	Adıyaman	Ragıp Binzat	Nida Tüfekçi	Nida Tüfekçi
2918	Damın Ardı Tandıram	Adıyaman	Bilal Ercan	Işık Başel	Işık Başel
2858	Dere Boyu Saz Olur	Adıyaman	Mehmet Sekse	Mehmet Sekse	Mehmet Sekse
3406	Durnalar Dizi Dizi	Adıyaman	Mustafa Ercan	Bilal Ercan	Bilal Ercan
3269	Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur	Adıyaman	Aziz Çelik	Mehmet Sekse	Mehmet Sekse
2191	Fırsat Elde İken Bir Amel Kazan	Adıyaman	Rıza Bozkurt	TRT Ankara Rad. THM Md.	Nida Tüfekçi
2884	Gel Gülüm Gel Canım	Adıyaman	Doğan Yılmaztürk	İlhan Erten	İlhan Erten
2630	Havalar Ayaz Gelin	Adıyaman	Mahmut Çetinkaya	Mehmet Sekse	Mehmet Sekse
2945	İki Kız Gider Düğüne	Adıyaman	Bilal Ercan	Işık Başel	Işık Başel
691	Kaleden Kaleye Şahin Uçurdum	Adıyaman	Abdülkadir	Muzaffer Sarısözen	Muzaffer Sarısözen
3023	Yağmur Yağar Yer Yaş Olur	Adıyaman	Aziz Çelik	Mehmet Sekse	Mehmet Sekse

Eser No: 1

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No 2450
İNCELEME TARİHİ : 8-3-1984

YÖRESİ
ADİYAMAN

KİMDEN ALINDIĞI

SÜRESİ :

DERLEYEN
TRT Muz.D.Bşk.lığı
THM.vc.Oy.Mc.lığı.

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN

ALTIN YÜZÜĞÜM KIRILDI

— 1 —

ALTIN YÜZÜĞÜM KIRILDI HEY
SUYA DÜŞTÜ SU DÜRÜLDÜ HEY
DEDİLER YARIM GELİYOR
İNCE BELLERİM KIRILDI
TEL TEL TELLERİNE
Bağlantı: KURBAN OLAM DİLLERİNE

— 2 —

ATIMIN DA NALI YOKTUR HEY
ÜZERİNDE ÇULU YOKTUR HEY
GÖLBASIN DA YOW YOKTUR
GİT GELEMEM EMMİM KIZI
Bağlantı

— 3 —

ALTINLARIM NOL EDEYİM HEY
AL HIRKAMI ÇUL EDEYİM HEY
GÖLBASINI YOL EDEYİM
BEN GELEMEM EMMİM KIZI
Bağlantı.

Eser No: 2

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No:2272
İNCELEME TARİHİ:
YÖRESİ:
ADIVAMAN
KİMDEN ALINDIĞI:
RAGİP BİNİZAT
SÜRESİ: ♩ = 69

BİR MEKTUP YAZDIRDIM

DERLEYEN :
DERLEME TARİHİ:
NOTAYA ALAN:

BİR MEK TUP YAZ DIR DIM A NAM UR FA LI KI Zİ NA
HA'S TA HA NE Ö NÜ A NAM MERMER OÖ SE Lİ
ZA LI MIN KI Zİ A NAM BAKMAZ YÜ ZÜ ME
DOK TOR LAR GE Lİ YOR A NAM E Lİ Sİ ŞE Lİ
BAK MAZ YÜ ZÜ ME A NAM DU VA RI SE A NAM
E Lİ Sİ ŞE Lİ ÜÇ GÜN OL DU BEN BU A NAM
VU RUR Dİ Zİ NE Dİ NEN Nİ NEN Nİ
DER DE OÖ SE Lİ " " " " "
ES ME RİM NEN Nİ AS KE RİM NEN Nİ
" " " " " " " " " "

— 1 —
BİR MEKTUP YAZDIRDIM (ANAM) URFALI KIZINA
ZALİMİN KIZI (ANAM) BAKMAZ YÜZÜME, BAKMAZ YÜZÜME
ANAM DUYAR İSE (ANAM) VURUR DİZİNE
Dİ NEN Nİ NEN Nİ ESMERİM NEN Nİ ASKERİM NEN Nİ

— 2 —
HASTAHANE ÖNÜ (ANAM) MERMER DÖŞELİ
DOKTORLAR GELİYOR (ANAM) ELİ SİSELİ SİSELİ
ÜÇ GÜN ÖLDÜ BEN BU (ANAM) DERDE DÜŞELİ
Dİ NEN Nİ NEN Nİ ESMERİM NEN Nİ ASKERİM NEN Nİ

— 3 —
BİR MEKTUP YAZDIRDIM (ANAM) DÖRT UCU KARA
KÜNYEMİZ VERİLDİ (ANAM) KARAKOLLARA KARAKOLLARA
ANAM DUYAR İSE (ANAM) DÜŞER YOLLARA
Dİ NEN Nİ NEN Nİ ESMERİM NEN Nİ ASKERİM NEN Nİ

Eser No:3

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No:298
İNCELEME TARİHİ: 23.1987

YÖRESİ
ADNAMAN
KİMDEN ALINDIĞI
BİLAL ERCAN
SÜRESİ: 1: 00

DERLEYEN
IŞIK BAŞEL

İNCELEME TARİHİ
6-8-1987

NOTAYA ALAN
IŞIK BAŞEL

DAMIN ARDI TANDIRAM

DA MIN AR DI TAN DI RA—M MA SA VU RAM YAN DI RA—M
DA MIN AR DI KAP KA RA— GÜ LÜM GEL BE Nİ A RA
DA MIN AR DI AŞ HA NA— NAZ LI YA RIM GEL BA NA—

GÜ LÜ MUY KU DA KAL MI—Ş KİY MI YA MU YAN DI RA—M
SA CI NA KUM LAR DOL MU—Ş TA RAK GE Tİ REM TA RA—
E GER SE Nİ VER MEZ SE— KİN GÜ DE RİM BA BA NA—

GÜ LÜ MUY KU DA KAL MI Ş KİY MI YA MU YAN DI RAM
SA CI NA KUM LAR DOL MU Ş TA RAK GE Tİ REM TA RA—
E GER SE Nİ VER MEZ SE KİN GÜ DE RİM BA BA NA—

Dİ GEL Dİ GEL GÜ LÜ CA—N SA NA KUR BAN DIR BU CA—N
" "

Dİ GEL Dİ GE—L GÜ LÜ CAN SA NA HAY RAN DIR BU CAN
" "

DAMIN ARDI TANDIRAM
MASA VURAM YANDIRAM
GÜLÜM UYKUDA KALMIŞ
KIYMIYAM UYANDIRAM

BAĞLANTI { DİGEL DİGEL GÜLLÜCAN
SANA KURBANDIR BU CAN
DİGEL DİGEL GÜLLÜCAN
SANA HAYRANDIR BU CAN

DAMIN ARDI KAPKARA
GÜLÜM GEL BENİ ARA
SAÇINA KUMLAR DOLMUŞ
TARAK GETİREM TARA

BAĞLANTI

DAMIN ARDI AŞHANA
NAZLI YARIM GEL SANA
EĞER SENİ VERMEZSE
KİN GUDERİM BABANA

BAĞLANTI

Eser No:4

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No : 2058
İNCELEME TARİHİ : 31.10.1986

VÖRESİ
ADİYAMAN

KİMDEN ALINDIĞI
MEHMET SESKE

SÜRESİ

DERLEYEN
MEHMET SESKE

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
MEHMET SESKE

DERE BOYU SAZ OLUR

DE RE BO YU SA ZO LU R GU LA CI LI R YA ZO LUR

BEN YA RI ME GÜLDE ME M GU LÜN ÖMRÜ A ZO LUR

HA ZA L HA ZA L SE NET TİN Dİ Lİ Mİ LÂL

DERE BOYU SAZ OLUR
GÜL AÇILIR YAZ OLUR
BEN, YARİME GÜL DEMEM
GÜLÜN ÖMRÜ AZ OLUR
Bağlantı { HAZAL HAZAL SEN ETTİN DİLİMİ LÂL
HAZAL HAZAL GEL KIRIK GÖNLÜMÜ AL

-2-
DERE BOYU BAĞÇALAR
YAR OTURMUS SAZ ÇALAR
O VARIN KAŞI GÖZÜ
YÜREĞİMİ PARÇALAR
Bağlantı

-3-
DERE BOYU PIT RAK
MİNDER GETİR OTURAK
SEN BENİ AL BEN SENİ
BU SEYDADAN KURTULAK
Bağlantı

Eser No:5

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA NO:3406
İNCELEME TARİHİ: 19.4.1990

YÖRESİ
ADİYAMAN

KİMDEN ALINDIĞI
MUSTAFA ERCAN

DURNALAR DİZİ DİZİ (DİLAN)

DERLEYEN
BİLÂL ERCAN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
BİLÂL ERCAN

SÜRESİ :

DUR NA LAR Dİ Zİ Dİ Zİ

A ŞAR DA Ğİ DE Nİ Zİ

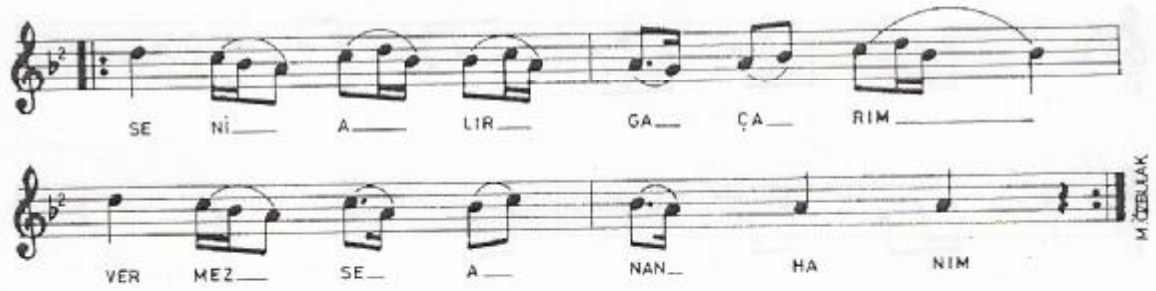
U ÇUN Sİ LA MA DOĞ RU

Dİ LA NİM BEK LER Sİ Zİ

GEL GEL DE DİM Dİ LA Nİ M

BEN YO LU NA GUR BA NİM

DURNALAR DİZİ DİZİ
(SAYFA-2)

-1-
DURNALAR DİZİ DİZİ
AŞAR DAĞI DENİZİ
UÇUN SİLAMA DOĞRU
DİLANİM BEKLER SİZİ
—BAĞLANTI—

-3-
AY DOĞAR YÜCELERE
GÜN DOĞAR GECELERE
AYRILIK ÇOK SÜRERSE
HALİMİZ NİCELERE
—BAĞLANTI—

-2-
ŞALVARINDA DÜĞÜMÜ
ELİNDEKİ DÜĞÜMÜ
DİLANİM HERDE GÖRDÜM
BİR KERE GÜLDÜĞÜMÜ
—BAĞLANTI—

-4-
DUT AĞACI BURULUR
DİBİNDE SU DURULUR
ELLER DİLAN DEDİKÇE
BENİM BOYNUM BURULUR
—BAĞLANTI—

—BAĞLANTI—
GEL GEL DEDİM DİLANİM
BEN YOLUNA GURBANIM
SENİ ALIR GA ÇARIM
VERMEZSE ANAN HANIM

Eser No: 6

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA No: 2191
İNCELEME TARİHİ : 28.2.1983
YÖRESİ :

KİMDEN ALINDIĞI:
RIZA BOZKURU
SÜRESİ:

FIRSAT ELDE İKEN
BİR AMEL KAZAN

DERLEYEN :
İNCELEME TARİHİ:
NOTAYA ALAN:
NIDA TUFEKÇİ

FIRSADEL
VARENHAK

DE Yİ KEN Bİ RAMEL KA ZAN GÜL CE MA LİN
KUN OI VA Nİ NAVA RI LİR RU Zİ MAH SFR

BİRGUNA MA NAMA NA MA NA MA NAMAN
GÜNÜ A MAN A MAN A MAN A' MAN A MAN A MAN

SOL SAGE REK Dİ R SOLSAGE REK DİR AL DAN
SU AL SO RU LUR SU ALSO RU LUR GÜ NA

MA ZEY KI NE SAK MA DÜN YA YA OLUNAMA U
HINDAR TARTLAR MI ZAN RU RU LUR ANDAHAK LI

BUND A HAKKINA MAN A MA NA MA NAMANA MA NMAN KALSAGE REK
AL SA " " " " " " " "

-2-

FIRSAT ELDE İKEN
BİR AMEL KAZAN

Eser No: 7

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 2884
İNCELEME TARİHİ:

YÖRESİ
ADİYAMAN
KİMDEN ALINDIĞI
DOĞAN YILMAZTÜRK
SÜRESİ:

GEL GÜLÜM GEL CANIM

(VUR DAVULCU)

DERLEYEN
İLHAN ERTEN

DERLEME TARİHİ
16.1.1985

NOTAYA ALAN
İLHAN ERTEN
22.4.1985

- 1 -
GEL GÜLÜM GEL CANIM SENİ SEVERİM DİLEY
SARAM KOLLARIMA SEN SİZ GİDEREM
AL CANIM FEDADIR SENİN YOLUNA DİLEY
AĞLAMA SİL GÖZÜN VALLAH ÖLÜREM
Bağla { VUR DAVULCU, VUR DAVULU
GÜM GÜM GÜMLERİN DİLEY
KIZ OĞLANI SEVMİŞTİR
YABANI NEYLESİN (DÜNYA MALI NEYLESİN)

- 2 -
GİZ ELÂ GÖZLERİN BENDİMİ YAKAR DİLEY
SEVDİĞİN ALMAYAN CANINDAN BIKAR
GEL SENİ GAÇIRAM BİZİM OVAYA DİLEY
BEN SEVEM ELLER ALSIN BANA KİM BAKAR
Bağlantı.

Eser No: 8

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 2630
İNCELEME TARİHİ : 23.11.1984

YÖRESİ
ADİYAMAN

KİMDEN ALINDIĞI
MAHMUT ÇETİNKAYA

SÜRESİ :

HAVALAR AYAZ GELİN HANIM

(KİNA HAVASI)

DERLEYEN
MEHMET SESKE

DERLEME TARİHİ
8.7.1982

NOTAYA ALAN
MEHMET SESKE

HA VA LA RA YAZ GE LIN DA HA NI M
CA GI RIN GE LI NIN KA DA SI NI M
BU DA CEK SI N Bİ R MU RA Z GE LIN BA HA NIM
YAZ MA SI PEM BE GE LIN LİK BE YA NI
A NA SI SIL SI N GO ZUN YA SI NI
GİT GÜ LE GÜ LE GÜ LE GE Lİ NO LA SİN
A DI YA MA NE Lİ NE YU VA KU RA SİN

- 1 -

HAVALAR AYAZ GELİN HANIM
BUDA BİR MURAZ GELİN HANIM
YAZMASI PEMBE GELİNLİK BEYAZ
Bağ. (GİT GÜLE GÜLE GÜLE GELİN OLASIN
ADİYAMAN ELİNE YUVA KURASIN.

- 2 -

ÇAĞIRIN GELİNİN KARDASINI
ÇEK SIN DÜĞÜN ATIN BAŞINI
ANASI SIL SIN GOZUN YASINI
Bağlantı.

Eser No: 9

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR NO : 2945
İNCELEME TARİHİ : 02. 03. 1997

DERLEYEN
IŞIK BAŞEL

YÖRESİ
ADİYAMAN

KİMDEN ALINDIĞI
BİLAL ERCAN

DERLEME TARİHİ
06. 09. 1986

MOTAYA ALAN
IŞIK BAŞEL

İKİ KIZ GİDER DÜĞÜNE

SÜRESİ : 4.4. = 52

SAZ

DER DÜ ÖÖ NE BOY LA RI NA GUR BAN
DA GÜ ZEL LER BOY LA RI NA GUR BAN

BEN VUR GU NAM BÖ YÜ GÜ NE HUY LA RI NA
YA RI ME BA KI YOR EL LER HUY LA RI NA

HAY HAY RAN RAN KÖ RO LA SI A NA LA RI NA
HAY RAN BİR GÜ ZE LİN HA TI RI NA

BOY LA RI NA GUR BAN VER Mİ YOR Kİ Dİ
BOY LA RI NA GUR BAN BA ŞA GEL Dİ

SEV Dİ Gİ NE HUY LA RI NA HAY RAN
TÜR LÜ HAL LER HUY LA RI NA HAY RAN

S. SABUNCU

- 2 -

İKİ KIZ GİDER DÜĞÜNE

- 1 -

İKİ KIZ GİDER DÜĞÜNE (BOYALARINA KURBAN)
BEN VURGUNAM BÜYÜĞÜNE (HUYLARINA HAYRAN)
KÖR OLASI ANALARI (BOYALARINA KURBAN)
VERMİYOR KI SEVDİĞİNE (HUYLARINA HAYRAN)

- 2 -

HALAY BAŞINDA GÜZELLER (BOYALARINA KURBAN)
YARİME BAKIYOR İLLER (HUYLARINA HAYRAN)
BİR GÜZELİN HATIRINA (BOYALARINA KURBAN)
BAŞA GELDİ TÖRLÜ HALLER (HUYLARINA HAYRAN)

- 3 -

BU YIL DA GEÇİRDİK YAZI (BOYALARINA KURBAN)
ZALİM ANA VERMEZ KIZI (HUYLARINA HAYRAN)
HER BİR DERT ÇEKİLİR AMA (BOYALARINA KURBAN)
ÇEKİLMİYOR ANA NAZI (HUYLARINA HAYRAN)

Eser No: 10

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
TMM REPERTUAR SIRA No: 691
İNCELEME TARİHİ: 15.3.1974

YÖRESİ
ADIVAMA

KİMDEN ALINDIĞI
ABDUL KADİR

SÜRESİ

DERLEYEN
M. SARISOZEN

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
M. SARISOZEN

KALEDEN KALEYE SAHİN UÇURDUM

KA LE DEN KA LE YE SA HI NI ÇIR DUM A HI LEN
KA LE DEN KA LE YE TAS BE NO LAY DIM E LÂ GOZ

VA HI LE N GÜ NÜM GE ÇIR DIM A HI LEN VA HI LE N
ÜS TÜ NE KAS BE NO LAY DIM E LÂ GOZ ÜS TÜ NE

GÜ NÜM GE ÇIR DIM YA RE SE KE REZ DIM ŞER BE Tİ ÇIR DIM
KAS BE NO LAY DIM YA LI NIZ KA LA NA ES BE NO LAY DIM

ÖY LÖ LUR BÖY LÖ LUR TÜRK MEN GÜ ZE Lİ

E DA SI HO SO LUR TÜRK MEN GE Lİ Nİ

N. Uysal

- 1 -

KALEDEN KALEYE SAHİN UÇURDUM
AHİLEN VAHİLEN GÜNÜM GEÇİRDİM
YARE ŞEKER EZDİM ŞERBET KİRDİM
Bağlantı - ÖYLÖLUR BÖYLÖLUR TÜRKMEN GÜZELİ
EDASI HOŞ OLUR TÜRKMEN GELİN

- 2 -

KALEDEN KALEYE TAS BEN OLAYDIM
ELÂ GOZ ÜSTÜNE KAŞ BEN OLAYDIM
YALINIZ KALANA ES BEN OLAYDIM
Bağlantı -

Tablo 3. TRT Repertuarında Kayıtlı Olmayan Adıyaman Eserleri

Eser Adı	Kaynak Kişi	Derleyen	Notaya alan
Yol Ver Fırat	Mehmet İmir	—	—
Göl Başına Vardım(Şalvarlı Gelin)	Ragıp Binzat	M. Sadık Doğan	M. Sadık Doğan
Varam Yar Yanına Varam	Abdurrahman Filik	M. Sadık Doğan	M. Sadık Doğan

YOL VER FIRAT
Yöre: Adıyaman
Kaynak kişi: Mehmet İMİR
Derleyen ve notaya alan: M. Sadık DOĞAN
Derleme tarihi: 03.05.1996

Fırat yine deli deli akıyor
Taşı toprağını sele katıyor
Nice canlar aldı gözü doymuyor
Yol ver Fırat yol ver silama varam
Yol ver Fırat yol ver köyüme varam

Fırat bu akışın hiç dinmez oldu
Acısı içime dert ile doldu
Gitti küçük yavrum geri gelmez oldu
Yol ver Fırat yol ver silama varam
Yol ver Fırat yol ver köyüme varam

Fırat bereketin kendinin olsun

GÖLBAŞINA VARDIM GÖLLERİ ÇOKTUR

Saz...

Göl ba şı na var dım gül le ri çok tur

Gu zel ler ge li yor sev di ğim yek tur

Şa' var lı ge lın yal lah Fis tan lı ge

lın yal lah Ol dır dın be ni

Ragıp Binzat
Adıyaman

VARAM YAR YANINA VARAM

Yöre: Adıyaman

Kaynak kişi: Abdurrahman FILİK

Derleyen ve notaya alan: M. Sadık DOĞAN

Derleme tarihi: 12.04.1999

(1)

Ayın şavkı düşende
Gülden güzel gülşende
Bir görüşte vuruldum
Hiç vicdan yok mu sende
(Merhamet yok mu sende)

(3)

Bahtım ezelden kara
İntizarım yoktur yara
Öldüm, bittim, çürüdüm
Sineme vura vura
(Bağlantı)

Varam yar yanına varam
Seni sineme saram
Gül dibinde uyumuş
Kıyamadım uyaram
(Öpem öpem uyaram)

(2)

Rengini gülden almış
Kokusu mor menekşe
Mevlam övmüş yaratmış
Çıkma güzel güneşe

(Bağlantı)

Tablo 4. TRT Repertuarında Kayıtlı Olan Aziz Çelik Eserleri

Rer. No	Ezgi Adı	Yöresi	Kaynak kişisi	Derleyen	Notaya Alan
3269	Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur	Adıyaman	Aziz Çelik	Mehmet Seske	Mehmet Seske
3023	Yağmur Yağar Yer Yaş Olur	Adıyaman	Aziz Çelik	Mehmet Seske	Mehmet Seske

“Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur” adlı eser TRT sanatçısı Mehmet Seske tarafından seslendirilerek yurt çapında önemli bir ses getirmiştir. Mehmet Seske tarafından derlenip notaya alınan eser Türk Halk Müziği dalında 1990 yılının en sevilen türküleri arasına girerek TRT den ödül almıştır.

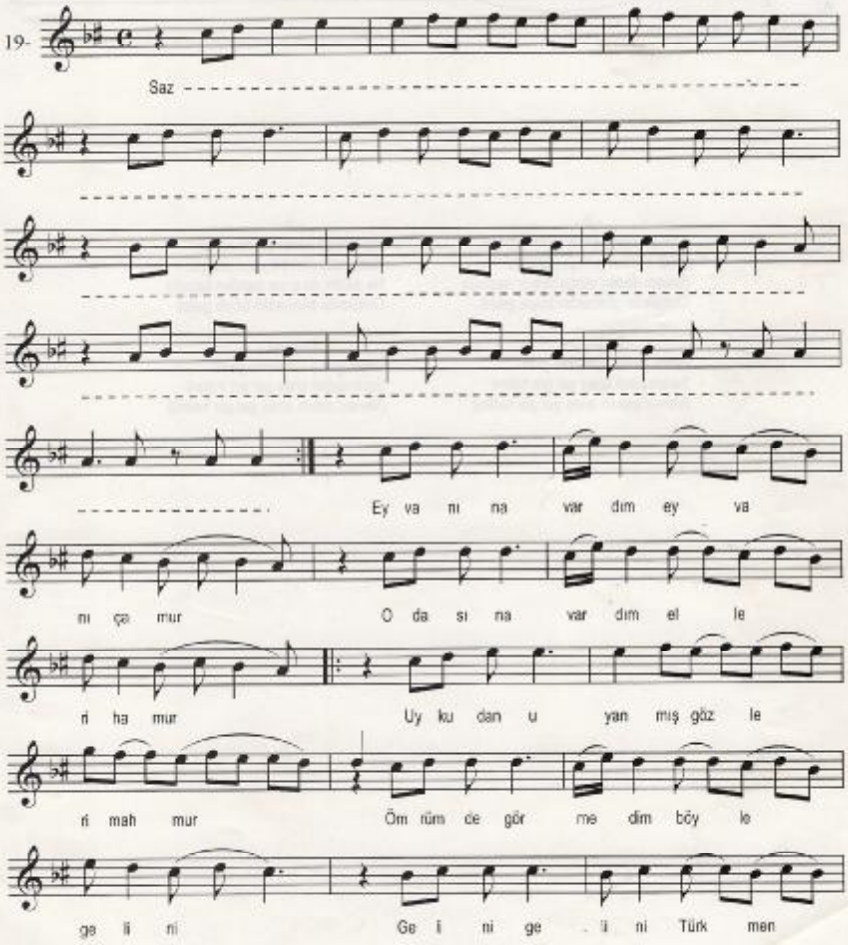
“Adıyaman (Düz Dara Yar Düz Dara) adlı eserde Adıyaman yöresine ait Aziz Çelik tarafından düzenlemesi yapılmış şarkı formunda anonim bir bestedir. Varyantlarına farklı illerde rastlanmaktadır.

Eser No: 1

EYVANINA VARDIM EYVANI ÇAMUR

Yöre : Adıyaman
Köşden Alındığı : Aziz Çelik

Derleyen : Mehmet Seske
Notaya Alan : Mehmet Seske

19.

71

- 2 -

İpek köynek giymiş ayna dizinde
Sıralı benleri o mah yüzünde
Sevem dedim vazgeçmiyor nazında
Ömrümde görmedim böyle gelini

- Bağlantı -

Gelini gelini Türkmen gelini
Saramadım aney gel gör halimi
(Verem oldum aney gel gör halimi)

- 3 -

Eyvanında elvan güller açıyor
Kokusunu dört bir yana saçıyor
Ne dedim de o yar benden kaçıyor
Ömrümde görmedim böyle gelini

- Bağlantı -

Gelini gelini Türkmen gelini
Saramadım aney gel gör halimi
(Verem oldum aney gel gör halimi)

Eser No:2

T R T MÜZİK DİRESİ YAYINLARI
T R T REPERTUAR SIRA No: 3023
İNCELEME TARİHİ:

YAZISI
DİYYAMAN
KUDEN ALINDI
AZİZ GELİK
SÜRESİ:

DERLEYEN
M. SEVKE

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
M. SEVKE

YAGMUR YAGAR YER YAF OLUR

SAZ.

4/4

YAGMUR YA - GAR - YER YAF O - LU

R U GAN KU - F LA R BİR HOŞ O -

LU R U GAN KU - F LA R BİR HOŞ

O - LU R GELİN O - LA N MEYHOŞ O -

LU R ANA Ö LEM BE N BEN Gİ
GİSİ YÖ RÜM BE N BEN Gİ

SAZ

Di YO RU M ANA MI BA BA - MI
Di YO RU M ANA MI BA BA - MI

F T Y HÜZİN DAIRESİ YATINLARI
T M M REPERTUAR SIRA NO.....
İNCELEME TARİHİ :

DEKLARASYON

YÖRESİ

İNCELEME TARİHİ

NEREDEN ALINDI

MOTAYA ALAN

SÜRESİ

2.3

TER KE Dİ YO RU — M
TER KE Dİ YO RU — M

YAGMUR YA ĞA — R U FAK U — FA — K ELİ
YAGMUR YA ĞA — R TI PIR TI — PI — R GÖZÜ

Aİ Kİ NA Lİ — YÜ — ZÜ — DUVA — K
DENA KA — R Şİ PIR Şİ — PI — R

EHİ Rİ Kİ NA Lİ — YÜ — ZÜ — DUVA —
GÖZÜ DENA KA — R Şİ - PIR Şİ - PI - R

NERDEN Gİ — K TI AY RI — L MA
GELİN E — T TI — K YA RAP ŞÜ — KÜ — R

ANA Ö LEM BE — N BEN Gİ Dİ YO
GİDİ YO RUM BE — N BEN Gİ Gİ YO

RU — M ANA MI BA BA MI — TER
RU — M ANA MI BA BA MI — TER

KE Dİ YO RU — M
KE Dİ YO RU — M

HAŞA

3.2. MESAM Onaylı Aziz Çelik Eserleri

Çok sayıda eseri olan Aziz Çelik beste çalışmalarına hala devam etmektedir. Zara (Neşe Yılmaz), Edip Akbayram, Kâhtalı Hamido (Hamit Çelik), Kâhtalı Mıçe (Mustafa Aslan) gibi birçok sanatçıda son albümlerinde Aziz Çelik eserlerine yer vermişlerdir. Eserlerini sıklıkla seslendiren sanatçı ise Kâhtalı Hamido'dur. TRT repertuarında kayıtlı eserleri; "Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur" ve "Yağmur Yağar Yer Yaş Olur" adlı türkülerdir. Çeşitli ulusal sanatçılar tarafından seslendirilerek albümlerinde yer alan diğer Aziz Çelik eserleri ise şunlardır; Vesile, Gülcan, Kaynana, Gurbet Kuşu, Dama Çıkma Üşürsün, Buralısın Sevemem, Tanımaz Olaydım, Bir Gurbet Akşamı, Düz Dara (Burası Adıyaman). Bu eserler aynı zamanda MESAM (Türkiye Musiki Eseri Sahipleri Meslek Birliği) onaylı eserlerdir. Aziz Çelik eser incelemelerinde ritmik ölçü Muzaffer Sarısözen'in Türk Halk Müziğinde Usuller cetvelinde yapılmıştır. Bu cetvele göre 2/4'lük, 4/4'lük, 5/8'lik usuller yer almaktadır.

VESİLE

Aziz Çelik

VESİLE

- 1 -

Çağırsam gelir misin aşığım bilir misin
Yalvarırım sevgilim öpücük verir misin

- 2 -

Ah le Vesile seviyom bile bile
Şu küçücük dünyamda seni değişmem güle

- 3 -

Bak aşkımı sen çaldın beni ne hale koydun
Çok zalimsin sevgilim yüzüme bakmaz oldun

VESİLE

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Garip Ayağı” dizisindedir. Bu eserde Si b ve Do# donanımına sahiptir.

Ses Genişliği: Ses genişliği bakımından incelendiğinde 7(sol-fa) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 4/4 lük basit zamanlı usüldür. Orta tempoda bir eser olma özelliğine sahiptir.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Manidir (Deyiş). İlk iki mısra doldurmadır, son iki mısra ise asıl söylenmek istenen verilir.

Nazım Şekli: Nazım şekli olarak ikili mısralar halinde yazılmıştır. 7’li hece ölçüsü.

Uyak Şekli:

.....a
a
x
a

DEĞERLENDİRME

Eser karar sesin üst üçlüsü ile başlamış ve genellikle paralel ikililer kullanılarak yazılmış. Karar sesi “la”dır. Si ve do notaları değiştirici işaret almıştır. Eserde genellikle 8’lik notalar kullanılmıştır.

- 1 -

Kına yakmış eline şal bağlamış beline
 Sen benim sevdiğimsin kurban olurum diline

- 2 -

Le le le le le gül caney bu can sana kurbaney
 Kara göze hayraney sev beni can hayraney

- 3 -

Gönül verdim Gülcan’a öpücük verdi bana
 Seni çok seviyorum ne olur gelsen bana

GÜLCAN

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Müstezat Ayağı” dizinsindedir. Gazelin özel biçimidir. Konu bakımından gazelden farkı yoktur.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından 6 (do-la) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 2/4 ‘lük basit zamanlı usüldür. Hızlı tempoda bir eserdir.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Müstezattır.

Nazım Şekli: İkili mısralar şeklinde yazılmıştır. 14’ lü hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Uyak Şekli:

.....a
a
x
a

DEĞERLENDİRME

Eserin yazılışında genellikle ikili ve paralel ikili aralıklar kullanılmış. 16’lık ve 8’lik değerlere yer verilmiş. Eserde bağlantı (nakarat) kullanılmıştır ve karar sesi “re”dir.

-1-
Dama serdim kilim
Tut kaynana dilini
Eğer oğlun gelirse
Kırar kambur belini

-2-
Çok zalimsin kaynana
Ne yaptım ben sana
Çok sevdiğim oğlunu
Düşman ettin sen bana

-3-
Ocak başında maşa
Başımı vurdum taşa
Bu zalimin yüzünden
Oğlan gel beni boşa

KAYNANA

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Müstezat Ayağı” dizisindedir.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından 6(sol-mi) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 2/2’lük basit zamanlı ana usuldür. Hızlı tempoda bir eserdir.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Manidir (Değiş).

Nazım Şekli: Dörtlük mısralar şeklinde yazılmıştır. 7’li hece ölçüsü kullanılmıştır.

Uyak Şekli:

.....a

.....a

.....X

.....a

DEĞERLENDİRME

Karar sesi “La”dır. Genellikle ikililer kullanılarak yazılan eserde 16’lık ve 8’lik notalar hakimdir. Eserde “si” ve “mi” notaları bemol değiştirici işaretleri almıştır.

GURBET KUSU

Aziz Çelik

GURBET KUŞU

- 1 -

Bin gurbet kuşu gibi
Sen çok uzaklara kondun,
Başkasını sevem derken,
Seni çok sevenden oldun

-3-

Benim saçlarım ağardı
Sensiz dünyam karardı
Takatim kalmadı artık
Ömrümü yıllar aldı

- 2 -

Gurbet, gurbet dolaştın
Sevgilim benden mi kaçtın
Başka birini (sevmişsin) bulmuşsun
Başıma bak neler açtın

-4-

Artık sana yar olmam
Ölürüm ben sana kanmam
Sen başkasının olmuşsun
Ölsende be sana yanmam

GURBET KUŞU

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Garip Ayağı” dizisindedir.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından 7 (re-do) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 4/4’lük basit zamanlı ana usul kullanılmıştır.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Türkü formu verilmeye çalışılmış ancak kavuştak bölümü bulunmamaktadır. Nazım türü açısından dörtlük ölçüler halinde yazılmıştır.

DEĞERLENDİRME

“Re” karar sesli eser de 8’lik ve 16’lı notalara sıklıkla yer verilmiştir. İntro için inici bir dizi giriş bölümü olarak belirlenmiş.

DAMA ÇIKMA ÜŞÜRSÜN

Aziz Çelik

-1-

Dama çıkma üşürsün
Güzellikten menşursun
Yanıma gelse bu güzel

-2-

Ben seni candan sevdim
Deme ki unutursun
Yanıma gelse bu güzel

-3-

Dama çıkmış bir güzel
Kendi gülünden güzel
Beni de sevse bu güzel

-4-

Zülüfleri tel tel olmuş
Boyu fidana benzer
Yanıma gelse bir güzel

-5-

Dama çıkma görürler
Beni candan vururlar
Beni de sevse o güzel

-6-

Endamı bir alamet
Seni benden alırlar
Yanıma gelse o güzel

DAMA ÇIKMA ÜŞÜRSÜN

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Buselik Makamı” dizisindedir.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından 4 (la-re) ses aralığına sahiptir.

Düzümü: Düzümü incelendiğinde (2+3) yani üçlemesinin sonda olduğu görülür. 5/8’lik usüller iki şekilde incelenmektedir:

a) 2+3

b) 3+2’dir. Bu nedenle eserin düzüümü a (2+3) tür.

RİTMİK YAPISI

Usul: 5/8'lik bileşik zamanlı usuldür.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: İkili mısralar halinde yazılmış eserin her iki mısra sonrası için bir tekrar mısrası kullanılmış. Halk edebiyatının mani yazım türüne göre yazılmıştır.

Nazım Şekli: 7'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

Uyak Şekli:

.....a

.....a

.....x

.....a

DEĞERLENDİRME

Karar sesi “Re” olan eserde ikili aralıklar yoğundur. Eserde naturel sesler kullanılmıştır. 8'lik notalar yoğunluktadır.

BURALISIN SEVEMEM

Aziz Çelik

BURALISIN SEVEMEM

-1-

Buralısın sevemem yalvarsan da gelemem
Vururlar ikimizi, günahına giremem

-2-

Oy aman, aman aman burası Adıyaman
Canım sana fedadır beni sevdiğin zaman

-3-

Bir yar sevdim kalede ayrı düştüm lalede
Eller ayırdı bizi nefret ettim alemde

BURALISIN SEVEMEM

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Garip Ayağı” dizisindedir.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından incelendiğinde 7 (la-sol) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 4/4’lük basit zamanlı ana usuldür. Orta tempoda bir eserdir.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: İkili mısralar şeklinde yazılmıştır. Manidir (Değiş).

Nazım Şekli: 14'lü hece ölçüsü kullanılmış.

Uyak Şekli:

.....a

.....a

.....x

.....a

DEĞERLENDİRME

Karar sesi “La” olan eserde ikililer ve paralel ikililer kullanılmıştır. Eserin genelinde 8'lik notalar kullanılmıştır.

TANIMAZ OLAYDIM SENİ

Aziz Ç elik

-1-

Sen el sözüne kanarsın
 Sen beni hiçe sayarsın
 Ne ümitler vardı sende
 Artık bana yarım azsın

-2-

Tanımaz olaydım seni
 Oldun kalbimin diki
 Ne ümitler vardı bende
 Sevemedin zalim beni

-3-

Eller sana neler etti
 Sen beni terk edip gittin
 Ümitlerim hayal oldu
 Sen beni canımdan ettin

TANIMAZ OLAYDIM SENİ

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Müstezat Ayağı” dizisindedir.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından 5(la-mi) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 4/4’lük basit zamanlı ana usuldür. Orta tempoda bir eserdir.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Nazım türü açısından dördlük mısralar şeklinde yazılmıştır. Türkü ancak kavuştak (nakarat) eksiktir.

Nazım Şekli: 8’li hece ölçüsü.

Uyak Şekli:

.....a

.....a

.....x

.....a

DEĞERLENDİRME

Bu eser 12 ölçü olarak yazılmıştır. “do” ile başlayan eserin karar sesi “la”dır. Eserin yazımında ikiler çoğunlukla kullanılmış ve 8’lik ile 16’lık notalar eserin geneline yayılmıştır.

BİR GURBET AKŞAMI

Aziz Çelik

BİR GURBET AKŞAMI

-1-

Bir gurbet akşamıydı tanıdım seni
Aşk dolu gözlerinle öldürdün beni
Ölsem de ayrılamam bırakmam seni
Mahşere gidecektir yeminim benim

-2-

Sen benim kaderimsin benim canımsın
Sen benim unutulmayan her anımsın
Her zaman kalbimdesin kader bağımsın
Anımda silinmeyen alın yazımsın

-3-

Sevenler her nedense ayrılıyorlar
Sevip de ayrılana kader diyorlar

Sevgiyi tatmayanlar aşkı bilmiyorlar
Mutluluğu kedere terk ediyorlar

BİR GURBET AKŞAMI

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Müstezat Ayağı” dizisindedir.

Ses Genişliği: Ses genişliği açısından bir oktav ses genişliğine sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 4/4 lük basit zamanlı ana usuldür. Orta tempoda bir eserdir.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Dörtlü mısralar şeklinde yazılmıştır. Türküdür.

Nazım Şekli: 12’li hece ölçüsü.

Uyak Şekli:

.....a

.....b

.....a

.....b

DEĞERLENDİRME

Toplamda yirmi iki ölçüden oluşan eserde 8’lik ve 16’lık notalar yoğunluktadır. Eserin karar sesi “La”dır.

DÜZ DARİ (BURASI ADIYAMAN)

Aziz Çelik

-1-

Düz dara yar düz dara
Yar saçını düz dara
Doksan dokuz yaram var
Sen açtırdın yüz yara

-2-

Düzdedir yar düzdedir
Yan zülûfün düzdedir
Nice güzeller gördüm
Hala gönlüm sendedir

Nakarat

Oy aman aman aman
Burası Adıyaman alem düşman kesilir
Seni sevdiğim zaman

DÜZ DARİ (BURASI ADIYAMAN)

EZGİNİN MELODİK YAPISI

Dizisi: “Garip Ayağı” dizisindedir.

Ses Aralığı: Ses aralığı açısından 7(la-sol) ses aralığına sahiptir.

RİTMİK YAPISI

Usul: 4/4 lük basit zamanlı ana usuldür.

EDEBİ YAPISI

Nazım Türü: Dörtlük mısralar şeklinde yazılmıştır. Türküdür.

Nazım Şekli: 7’li hece ölçüsü.

Uyak Şekli:

.....a
a
x
a

DEĞERLENDİRME

“Fa” karar sesli eserde 8’lik ve 16’lık notalar yoğunlukta olarak kullanılmıştır. Eserin geneli ikili ve paralel ikililer kullanılarak yazılmıştır. “Burası Adıyaman”- Aynı eser MESAM ’da Kâhtalı Mıçe adına da kayıtlıdır ama düz dara yar zülfünü düz dara oy aman burası Adıyaman türküsü değildir “Düz Dara” (Burası Adıyaman) bir Aziz Çelik bestesidir.

Bu bölümde eserlerin müzikal yapısı ve dokusu özetle analiz edilmiştir. Halk edebiyatı açısından eserlerin şiir yapılarının hangi kategoride olduğu incelenmiştir. Burada amaç ise; Aziz Çelik’in eserlerinin özetle sınıflandırması yapılarak bilgi aktarılmıştır.

Aziz Çelik Eserlerinin geneline orta temponun ve basit usullerin hakim olduğu gözlemlenmiştir. Türkü ve mani formundaki eserleri yoğunluktadır. Birleşik usullere çok fazla yer vermemiştir. Eserleri genellikle ince saz diye tanımlanan çalgı topluluklarıyla icra edilmektedir. Eser incelemesi yapılan bu ezgilerin birçoğu ulusal sanatçılar tarafından seslendirilmiştir.

Tablo 5. Aziz ÇELİK Eserleri Klasifikasyonu/Sınıflandırması

ESER ADI	USULÜ	SES ARALIĞI	MAKAMI	NAZIM TÜRÜ	ÖLÇÜ SAYISI	NAZIM ŞEKLİ	KARAR SESİ	GENELDE KULLANILAN ARALIKLAR
VEŞİLE	4/4	SOL-FA	GARİP AYAĞI	Müstezat	14	İKİLİ MISRA	LA	İKİLİ ARALIKLAR
GÜLCAN	2/4	DO-LA	MÜSTEZAT AYAĞI	Mani	6	İKİLİ MISRA	RE	İKİLİ ARALIKLAR
KAYNANA	2/4	SOL-Mİ	MÜSTEZAT AYAĞI	Mani	4	DÖRTLÜ MISRA	LA	İKİLİ ARALIKLAR
GURBET KUŞU	4/4	RE-DO	GARİP AYAĞI	Türkü	29	DÖRTLÜ MISRA	RE	İKİLİ ARALIKLAR
DAMA ÇIKMA ÜŞÜRSÜN	5/8	LA-RE	BUSELİK MAKAMI	Mani	13	DÖRTLÜ MISRA	RE	İKİLİ ARALIKLAR
BURALISIN SEVEMEM	4/4	LA-SOL	GARİP	Mani	8	İKİLİ MISRA	LA	İKİLİ ARALIKLAR
TANIMAZ OLAYDIM SENİ	4/4	LA-Mİ	MÜSTEZAT AYAĞI	Türkü	12	DÖRTLÜ MISRA	LA	İKİLİ ARALIKLAR
BİR GURBET AKŞAMI	4/4	LA-LA	MÜSTEZAT AYAĞI	Türkü	22	DÖRTLÜ MISRA	LA	İKİLİ ARALIKLAR
DÜZ DARA	4/4	LA-SOL	GARİP AYAĞI	Türkü	9	DÖRTLÜ MISRA	LA	İKİLİ ARALIKLAR

DEĞERLENDİRME:

Eser incelemesi yapılan dokuz eserden bir tanesinin müstezat, dört tanesinin mani, dört tanesinin de türkü nazım türüyle yazıldığı; karar sesi olarak “La” ve “Re” sesleri kullanıldığı; altı eserde 4/+ lük, iki eserde 2/4 lük ve bir eserde 5/8 lik usül rakamları kullanıldığı tespit edilmiştir.

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bir otodidakt olan Aziz Çelik'in Adıyaman halk kültürüne katkılarındaki sonuçlar aşağıda verilmektedir.

4.1. SONUÇ

Tarihi geçmişi binlerce yıl öncesine dayanan bir coğrafyanın kültürel birikimi yüzlerce yıl, TRT repertuarında kayıtlı türkülerinin 12 tane olduğu tespit edilmiştir.

Anonim eser geleneğinin yaygın olduğu halk müziğinde Adıyaman yöresinde anonim eserin kayıtlı olmadığı tespit edilmiştir. Bu durum Adıyaman müziğinin yakın zamanlarda kayıtlar altına alındığını vurgulamaktadır. Adıyamanlı sanatçıları eser katkıları önemli bir yer tuttuğu ve bu eserlerin bir Adıyaman müzik kültürü temeli oluşturduğu saptanmıştır.

Koreografi, Ritmik uyum, müzik ve kostümleri ile çeşitlilik gösteren Adıyaman halk oyunları katıldığı, festival ve yarışma ve gösterilerde sağladığı başarı ile ildeki halk oyunlarına olan ilgiyi arttırmıştır.

Harfhane (Adıyaman), Reyhanî (Mardin) ve Sıra Gecesi (Urfa) gibi müzikli toplantı geleneğinin sürdürüldüğü yörelerde geleneksel müzik tarzının canlı kaldığı ve yöresel özelliklerini koruduğu tespit edilmiştir.

Yöre sanatçılarının müziksel gelişimin etkileyen ve ilk nota öğrenimini gerçekleştiren belediye bandosu çalışmaları yöre müzik kültürüne yeni enstrümanların da katılmasını sağlamıştır.

4.1.1. Kaynak Kişilerle Yapılan Görüşmeler Sonucunda Elde Edilen Bilgiler ve Yorumlar

Müziyen dostlarının birçoğu hasan Duymaz ile aynı cümleleri kurmaktadır. Müziyen Dostu Hüseyin Hanol'un Aziz Çelik adı geçince gözlerinin ışıldaması ve dilinden dökülen her hecenin yüreğinde ki Aziz Çelik sevgisi ile yoğrularak dökülmesi Aziz Çelik'in sanat yaşamının yanı sıra çevresiyle de sağlıklı ilişkiler kurduğunun göstergesidir. Günümüzde süregelen bir tartışmadır; “sanatçı mı etkiler toplumu, toplum mu etkiler sanatçıyı?” Bu çalışma en iyi cevaptır aslında bu soruya: “sanatçı özünü aldığı topluma yeni değerler katarak, gelişmesini ve yenileşmesini sağlamasına yardımcı olan bir modeldir.

4.1.1.1. Harfhane Sanatçısı Müziyen Hasan DUYMAZ' ın Aziz ÇELİK' in Sanat Yaşamı Hakkındaki Görüşleri

Harfhane sanatçısı müziyen Hasan Duymazın Aziz Çelik'in Sanat yaşamı hakkındaki görüşleri; “Aziz ağabeyim ile 1975'li yıllarda tanıştık. Halk Eğitim Merkezinde ki müzik çalışmalarımız dostluğumuzu geliştirdi ve birçok çalışmayı birlikte sürdürdük. Kâhtalı Mıçe, Kâhtalı Hamido (keman), M. Nedim İğde (ritim),

Aziz Çelik (cümbüş) ve ben (bağlama) bir ekip oluşturup yurt içinde ki Adıyaman gecelerine davet edildik.

Yöremizde bulunan yerel sanatçılarımızın birçoğuna birlikte kaset yaptık. Aziz Çelik'in Halk Eğitim merkezi bünyesinde açtığı müzik ve folklor çalışmaları bölümünde görev ve yer aldım. Bestelediği eserleri Başta Kâhtalı Mıçe olmak üzere bütün yerel sanatçılar tarafından seslendirilmiştir.

Aziz Çelik kendine has üslubu ile şakacı ve konuşma esnasında ince nüanslarda bulunması yönü ile tanınır ve çokta sevilir. Esprili, sevecen ve dost canlısıdır. Halk eğitim bünyesinde çalışmalarım Halk eğitime atanmam ile devam etmiştir. Özellikle bu dönemde Aziz Çelik'i ve sanatçı kimliğini yakından tanıma şansım oldu.

Adıyaman kültürüne katkıda bulunan keşke Aziz ağabeyimiz gibi yüzler, binler olsaydı Adıyaman geçmişte medeniyetler kavşağı olma özelliğini günümüzde de sürdürürdü. Gerek Adıyaman Folkloru alanında ki çalışmaları, gerekse de müzik alanında ki çalışmaları ciddi önemli ve değerlidir. Kendisini yetiştirmiş ve çevresini de aydınlatmış dostumu, ağabeyimi seviyor ve sayıyorum. Allah ona uzun ömürler versin.”

Yöre sanatçılarının müziksel gelişimini etkileyen ve ilk nota öğrenimini gerçekleştiren belediye bandosu çalışmaları yöre müzik kültürüne yeni enstrümanların da katılmasını sağlamıştır.

4.1.1.2. Adıyamanlı Sanatçılar Sitesi Editörü Mehmet İMİR' in Adıyaman Yöresi ve Aziz ÇELİK Eserleri ile İlgili Söyleşisinden Elde Edilen Bilgiler ve Yorumlar

Çevre illerin müzik kültürünü etkileyen Adıyaman ezgileri kimi zaman ezgi üstüne yazılmış farklı sözlerle kimi zamanda aynı söz üstüne bestelenmiş farklı ezgilerle karşımıza çıkmaktadır. Şüphesiz ki bu durum halk müziğinin genel bir sorunudur. Adıyaman türküleri için birkaç örnek; Gölbaşı'na Vardım Gölleri Çoktur adlı eser Adıyamanlı sanatçı Rağıp Binzet'e aittir. Sadece sözleri değiştirilerek Bu derenin Ardıcından Burcundan adı ile aynı ezgi Sivas yöresinde karşımıza çıkıyor. Kaleden Kaleye Şahin Uçurdum adlı eser Adıyaman'a ait anonim bir eserdir. Bu eser birçok ilde karşımıza çıkmasının yanı sıra Adıyaman yöresinde derleme çalışmaları yapmayan Mehmet Özbek'in derlemelerinde yer almasıyla dikkat çekmektedir. Ata Vurdum Belleme adlı eser Adıyamanlı sanatçı Sait Hafız'a ait olmasına karşın yöre olarak Şanlıurfa kimi zamanda Malatya diye geçiyor. Tükendi Nakti Ömrüm adlı eser Adıyamanlı sanatçı Mahmut Özçiftçi tarafından aktarılmış Adıyaman yöresine ait bir eserdir ancak kayıtlarda Şanlıurfa görünüyor. Kara Dağın Boz Yılanı adlı eser Adıyaman yöresine ait anonim bir eserdir ancak kayıtlarda Gaziantep görünüyor. Kesin Şu Fırat'ı Bu yıl Akmasın adlı eser Aziz Çelik'e aittir ancak kayıtlarda Malatya diye geçiyor. Aşık sazını döver adlı eser plaklarda Mahmut Özçiftçi olarak kayıtlı olmasına karşın kasetlerde Malatyalı sanatçı Abdullah Papur diye geçiyor. Aziz Çelik'e ait Buralısın Sevemem adlı eseri Mahmut Tuncer'in derlediği Düz Dara Yar Düz Dara adlı eser ile aynı müziğe sahip olması ilgi çekicidir. İstanbul'un Ortasında Beşiktaş adlı eser Mahmut Özçiftçi'nin Çukurova Radyo Arşivinde bulunan ilk 45 plağında yer almış olmasına karşın TRT kayıtlarına göre farklı illere mal edilmiştir. Sevda Diyarından Gelen Yolcu Abdurrahman Filik'e aittir. Eser Mahmut Özçiftçi tarafından Çukurova Radyosunda kaydedilmiştir. Sonrasında ise Çukurova Türküleri kitabında farklı varyasyonlar ile karşımıza çıkmaktadır. Dün mü Buradaydın Bugün mü Geldin adlı eser Adıyamanlı sanatçı Hasan Hüseyin Orhon'a ait iken kayıtlarda Malatya görünmektedir.

4.2 ÖNERİLER

Elde edilen tüm bu sonuçlara göre bir ilin kendi kültürü içinde profilleşme sürecinin uzun olduğu tespit edilmiştir. Bu süreçte sanatçı, araştırmacı ve yazarların titiz olmaları gerekliliğini dağılmış Adıyaman müzik kültürünü inceleyerek gözlemlmeleri mümkündür. Her eserin hissi ve bıraktığı etki farklı olacağından besteci ve yorumcuların eser sahiplerine karşı duyarlı olması halk müziğinin özünde ki anlayış ile doğru orantılıdır. Bu noktada çalışmanın sonuçlarına göre şu önerilerin sunulması mümkündür; Halk kültürünün dinamik bir yapıya sahip olması sebebi ile saha araştırmaları sıklıkla yapılabilir. Böylece kayıtlar altına alınmış kültür unsurları ile altyapısı güçlü kültürel değerler oluşturulabilir.

Binlerce yıllık bir geçmişi olan Adıyaman iline ait TRT kayıtlarında anonim hiçbir eser bulunmamaktadır. Mevcut eserlerin ise yeni kuşak besteciler tarafından yazılmış olması, yöreye ait kültür öğelerinin önemli bölümlerinin kayıtlar altına alınmadığının, alınanların ise 1954 yılı öncesine kapsayan çalışmalarla sınırlı kaldığı bu araştırma neticesinde belirlenmiştir. Bu bağlamda yapılması gereken benzer alan araştırmalarının sıklıkla yapılması gerekmektedir.

Bu araştırmayı izleyecek bir diğer araştırmada; donanımlı (Türk Halk Müziği alanında uzman araştırmacılar, ses mühendisleri vb.) bir ekip ile müzikal analizleri yapılarak, Adıyaman yöresine ait ancak diğer yörelere kayıtlı görünen anonim eserler tespit edilebilir.

KAYNAKÇA

ADİYAMAN SANATÇILAR(2009), “Besteciler ve Sanatçılar”, Erişim Tarihi: Ağustos 2009, <http://www.adymsanatcilar.com>.

BULGAN, Murat (2004): Leben und Wirken eines türkischen Volkssängers: Köln Üniversitesi

ÇELİK, Aziz:18 Haziran 2009 tarihinde kendisiyle yapılan görüşmeden.

ÇELİK, Aziz:09 Mayıs 2009 tarihinde kendisiyle yapılan söyleşiden.

ÇELİK, Aziz:14 Mayıs 2008 tarihinde kendisiyle yapılan söyleşiden.

DOĞAN, Mehmet Sadık:16 Mayıs 2009 tarihinde kendisiyle yapılan söyleşiden.

DUYMAZ, Hasan: 29 Mayıs 2009 tarihinde kendisiyle yapılan söyleşiden.

EMNALAR, Atınç: (1998). Türk Halk Müziği ve Nazariyatı: Ege Üniversitesi Basımevi

ERDENER, Yıldırım (1982), Kültür ve Müzik, Kültür ve Turizm Bak. Yayınları

EVLİYAOĞLU, Sait-BAYKURT, Şerif: Türk Halk Bilimi, Ankara, Ofset Reprodüksiyon Matbaacılık 1988.

GAZİMİHAL, Mahmut, Folklor Postası, İstanbul, 1945, Cilt: 1, s. 11.

GÖZAYDIN, Nevzat: Halk Bilimi Ders Notları, 1985 (Basılmamış Teksir)

GREVE, Martin (2003). Die Musik der imaginären Türkei. Musik und Musikleben Im Kontext der Migration aus der Türkei in Deutschland (M&P Schriftenreihe für Wissenschaft und Forschung), Metzler-Verlag, Stuttgart/Weimar

GÜVENÇ, Bozkurt: İnsan ve Kültür, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1974

Halkbilimi(2008), “Halk Bilimine Giriş”, Erişim Tarihi: 16/06/2009

<http://halkbilimi.blogspot.com/search/label/Halk%20Bilimi%20nedir%3F>

HALMAN, Talat Sait; “Atatürk’ün Kültür Cumhuriyeti.” Varlık, Sayı: 795 (Aralık 1973) s. 4.

HANOL, Hüseyin: 29 Mayıs 2009 tarihinde kendisiyle yapılan söyleşiden.

HOŞSU, Mustafa (1997). Geleneksel Türk Halk Müziği Nazariyatı. İzmir: Peker Ambalaj, Kâğıt San. Tic. LTD

İMİR, Mehmet:18 Temmuz 2009 tarihinde kendisiyle yapılan söyleşiden.

KAYMAK, Mansur; THM ve Oyunları Dergisi, Ankara, Kültür Basımevi, 1984

Kenneth S. Goldstein, Sahada Folklor Derleme Metodları, (A. E. Uysal Çevirisi), Ankara, 1977.

KIZILOĞLU, M. Fahrettin; “*Halk Edebiyatı Deyimleri I*”, Türk Dili Dergisi, Ankara, 1962, Sayı: 124, s. 22.

KÖPRÜLÜ, Fuad; Edebiyat Araştırmaları, Ankara, 1966.

Kültür ve Turizm Müdürlüğü(2001), “Kültürel Detaylar”, Erişim Tarihi: 20/06/2009
<http://www.adiyamankulturturizm.gov.tr/>

ORANSAY, Gültekin; Türk Halk Ezgilerini Çözümleme Yöntemi, Ankara, TRT Merkez Müzik Dairesi Yayını, 1971.

ÖNALDI, Şenel; Türk Halk Musikisi Ansiklopedisi, İstanbul, 1977.

ÖZBEK, Mehmet (1994). Folklor ve Türkülerimiz. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

ÖZBEK, Mehmet, Ertuğrul BAYRAKTAR, Muammer SUN, Erdal TUĞCULAR, Burhan ÖNDER; Türk Halk Müziği Çalgı Bilgisi, TC Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 1989.

ÖZTUNA, Yılmaz; Büyük Türk Musikisi Ansiklopedisi I-II, Kültür Bakanlığı/ 1163, Kültür Eserleri Dizisi, s 149, Ankara Başbakanlık Basımevi, 1990.

Paul Saintyves, Folklor El Kitabı, Çev: Bilal Aziz YANIKOĞLU, İstanbul, 1951.

Reinhard, Kurt und Ursula(1984).Musik der Türkei, Band 1:Die Kunstmusik (Taschenbücher für Musikwissenschaft;95).Wilhelmshaven.

SARISÖZEN, Muzaffer; THM Usulleri, Ankara, Resimli Posta Matbaası, 1962.

SAY, Ahmet,(1992) Müzik Ansiklopedisi. Ankara: Başkent Yayınevi.

SÖZER, Vural; Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi I-II, İstanbul, Remzi Kitabevi, Evrim Matbaacılık, 1986.

SUN, Muammer; Türkiye'nin Kültür- Müzik- Tiyatro Sorunları, Ankara, Ajans Türk Kültür Yayınları: 2, 1969.

TAN, Nail,(1985).Folklor (Halk Bilimi) Genel Bilgiler, İstanbul: Halk Kültürü Yayınları.

TDK Türkçe Sözlük, C. 1, Yeni Baskı, Ankara, 1998.

TURHAN, Salih, K.DÖKMETAS, L.ÇELİK(1996) Notalarıyla Türkülerimiz ve Hikâyeleri. Ankara: Cem Ofset.

TÜFEKÇİ, Nida; “*Muzaffer Sarısözen*”, Folklor, Halk Bilimi Dergisi, Ekim- Aralık 1984, c. 4, s. 4- 34.

TÜRKMEN, Fikret; Sahada Folklor Derleme Teknikleri, İzmir, 1988- 1989.

UÇAN, Ali; Müzik Eğitimi, Ankara, Kurtuluş Matbaacılık, 1994.

UÇAN, Ali, Geçmişten Günümüze Günümüzden Geleceğe Türk Müzik Kültürü, Ankara, 2000, Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

ÜLKÜTAŞIR, M. Şakir; Cumhuriyet'le Birlikte Türkiye'de Folklor ve Etnografya Çalışmaları, Ankara, 1971.

DİSKOGRAFİ

Adıyaman Yöresi Halk Oyunları (1998- 1999) Ozan Stüdyo Ses Kayıtları

Ulusal Sanatçılar Tarafından Seslendirilmiş Aziz ÇELİK Eserleri

Harfhane Sanatçısı Hüseyin HANOL'un Seslendirmiş Olduğu Abdurrahman FİLİK Bestesi

Aziz ÇELİK'in Basgitarla Seslendirdiği Eseri.

Hasan EKİNCİ, Bir Yandan Ağıtlar Yakın, Diyar Müzik Yapım.

Mehmet SESKE, Beni Dertten Derde Saldın, Midas Plak ve Kasetçilik.

Ali MİLLİ, Karlı Dağlara, Kılıç Film Müzik Yapım

Mehmet SESKE, Türkmen Gelini, Midas Plak ve Kasetçilik.

Hamit ÇELİK, Bir Ay Doğdu, Stüdyo Ozan.

Kahtalı Mıçı, Gurbet Kuşu, Raks.

Mahmut ÖZÇİFTÇİ, Hiç Ağlama Kara Gözlüm, Kılıç Film Müzik Yapım.

Neşecik (Neşe YILMAZ/ ZARA), Eyvahlar Olsun, Çağdaş Plak ve Kasetçilik.

Mahmut ÇETİNKAYA, (1978) İki Dağın Arasında Kalmışam (Adıyaman Sanatçılar Sitesi, Hazırlayan; Mehmet İmir: Bora.

Zeynel TANRIVERDİ, Adıyaman Harfhane Sıra Geceleri I, Kılıç Müzik Film Yapım)

M. Sadık Doğan'ın Beste ve Seslendirmesini Yaptığı Abdurrahman FİLİK eseri; Dilek Ağacı, (Adıyaman Sanatçılar Sitesi)

Kamuran AKKOR, Benim İçin Üzülme (Ali Tekintüre Bestesi), Aynı eser Günümüzde Funda Arar Tarafından Seslendirilmiştir.

Emel SAYIN, Tanrım Beni Baştan Yarat, (Ali Tekintüre Bestesi), Türk Fimi Müzikleri II, 2006, Yavuz &Burç Plakçılık

EKLER

Ulusal Anlamda MESAM Onaylı Aziz ÇELİK Eserleri

Ek: 1

25-AUG-2003 13:13 MESAM P.08

N° 14002

1. C.
ADİYAMAN 2. NOTERLİĞİ: DANA ÇIKMA UŞURSUN: SÖZ VE MÜZİK AZİZ ÇELİK, 8 alttır
Sayı 1 Beste tarihi 1971/ADİYAMAN

17 KASIM 1986

DANA ÇIKMA UŞURSUN
GÜZELLİKİYLE MENŞURSUN YANIMA GELSE BÜĞÜZEL
BENİ SENİ CİNDAN NEVDİM
DEME Kİ UNUTURSUN YANIMAGELSE BÜĞÜZEL

DANA ÇIKMIŞ BİR GÜZEL
KENDİ GÜLÜNDEN GÜZEL BENİ DE SEVSE BÜĞÜZEL
MULUFIŞI TEL TEL OLMUŞ
KÖRÜ FİDANA BENZER YANIMA GELSE BİR GÜZEL

DANA ÇIKMA ÇÖRÜLER
BENİ CİNDAN VURURLAR BENİDE SEVSE O GÜZEL
ENDİTİ BİR ALAHE
SENİ BENDEN ALIRILAR YANIMA GELSE O GÜZEL.

Söz ve Müzik Aziz ÇELİK.

İç bu bestenin Aziz ÇELİK Tarafında Bestelenen DANA ÇIKMA UŞURSUN Halk Müziği türkü ve sözünün Aziz ÇELİK'e ait olduğunu ve bir müretinin NOTERİMİZDE Saklıyarak tıstıklı bir müretininde Bestecisi Aziz ÇELİK'e verildiğini NOTERİMİZCE Onaylanmıştır.

AZİZ ÇELİK

İçbu işin kayıtlarına e-tikindeki imzaların gönlü ve hüviyeti ibraz ettiğiz Adiyaman ilfusu idaresinden verilmiş 20.8.1980 tarih ve 39016 sayılı ilfusu cümlüğüne göre Adiyaman merkez K. Yulık menellisi ofisünün kayıtlı ve hâlen ayın behlilede oturan Ali ÇELİK, 1947 doğumlu Aziz ÇELİK'e ait ilup husurunda, deirede imzelediğini onaylanmıştır. 17.11.1986

3/0

Adiyaman 2. Noteri
Memet Yaman

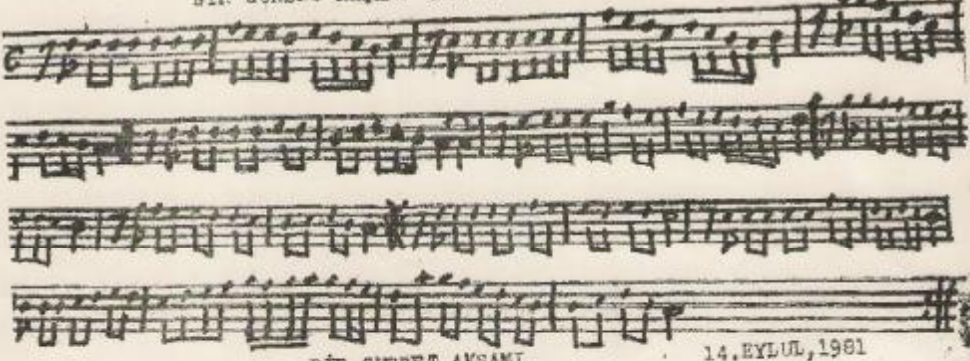
Ek: 2

25-AUG-2009 13:28 MESAM P.14

Adıyaman Noterliği
Sayı 1

№06220

BİR GURBET AKŞAMI (HİCAZ) SÖZ VE MÜZİKİ AZİZ ÇELİK'E AİTTİR.

BİR GURBET AKŞAMI 14.EYLUL, 1981

BİR GURBET AKŞAMINDA TANIDIM SENİ AZİZ ÇELİK.

AŞK DOLU GÖZLERİME ÖLDÜRDÜN BENİ
ÖLSEMDE AYRILAMAM BIRAKMAN SENİ
MAHSERE GİDECEKTİR YEMİNİM BENİM
SEN BENİM KADERİMSİN BENİM CARİMSİN
SEN BENİM UNUTULMAYAN HER ANIMSIN
HER ZAMAN KALBİMEDESİN KADER BAĞIMSIN
ANLIMDA SİLİNMEYEN ANIM YAZIĞINSIN

(NAKARAT)

SEVE NLER HER NEDENSE AYRILIYORLAR
SEVİPTE AYRILANA KADER DİYORLAR
SEVGİYİ TATAMAYAN AŞKI BİLMİYORLAR
MUTLALUĞUN KADERE TERK EDİYORLAR.

Bir gurbet Akşamı şarkısının Söz ve Müziği Aziz ÇELİK'e Ait olduğuna bir suretinin sairinde eklenerek tasdikli bir suretininde ilgilisi-
Aziz ÇELİK'e verildiğini Onayladım. Sindokuzüç sekse iki nisan 7/4/1982.

Elzmetli Kâğıt Badañ
Taktan Tehell Edilmiş.

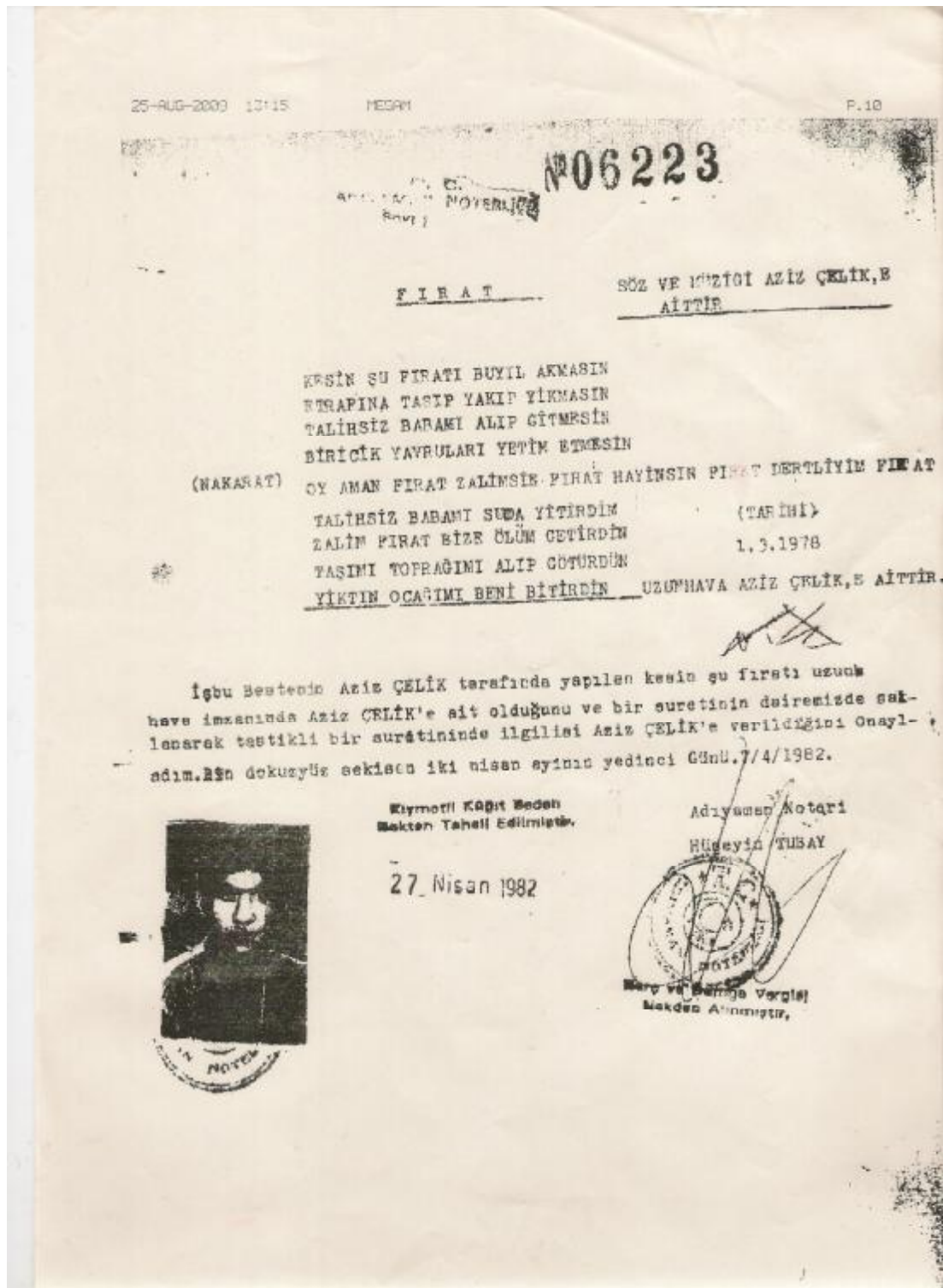
Adıyaman Noteri
Hüseyin TUNAY.

27 Nisan 1982

Harç ve Damga Vergisi
Makden Alınmıştır.

Ek: 3

Ek: 4

25-AUG-2009 13:29 NESAM P.20

ADYAMAN 2. NÜMERLİ EYVAN

NO 5.185

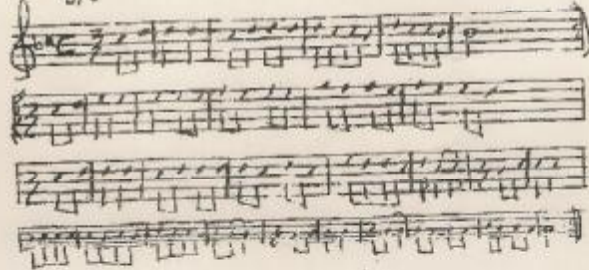
13 NISAN 1987

(NAKARAT)

EVYANINA VARDIM EYVANI ÇAMUR.
 OPASINA VARDIM ZİLLERİ HAMUR.
 UYKUDA UYANMIŞ GÖZLERİ MAHMUR.
 NERİNDE GÖRMEDİM BÖYLE GELİNİ
 GELİNİ GELİNİTİMİN GELİNİ
 VEREM OLDUM ANE GEL GÖR HALİMİ
 İPEK KÖYNEK GİYMIŞ AYNA BİRİNDE
 SIRAĞI BENLERİ OMAK YÜZÜNDE
 SEVEN DEDİM YAZ GEÇMİYOR NAZINDAN
 EYVANINDA RENK RENK ÇİÇEK KOKUYOR
 AĞA AĞAĞI ÇU BAĞIRIMI YAKIYOR
 KARA SEVDA HIÇ AKLINDAN ÇIKMIYOR
 (NAKARAT)

Adıyaman İline Bağlı Tarafı Eski KANTA ilçesine ikamet eden Hasanada Oğluna kız is-
 temeye gider Eski Adetlerimizde Kız ile Oğlan Evleninceye kadar biri birini görmeydi ve Kız-
 ile ailesinin büyüklerin isteği ile evlenirdiler. Kızın Hasanada Oğluna kız ister ve gelin-
 getirir, Oğlunda, çok çirkimle kısa layık görmezler. Kızın güzelliği dillere destan olur. Kızın
 kızkenliğinde hanımın Babasına bile göstermez, Hasanada kendisine bir azap tutar, Azapı koyun-
 en fakiri ve delikanlısı, Ağanın eğlu evde yalın Azaba Çile etmek götürmesi için eve gider-
 ve Gelinin Hamur yeğurduğuna güler ve birbirine aşık olurlar Ağa bu işin farkına varır azapı
 kovar eğer anacak sevgisini Sörs ve müzikle iletir, ağa bundan kurtulmak için azapını öldürür-
 Gelin i se intihar eder, Oğlunda ölmeden önce ağa gelini kendisine mal olmayacağını biliyer-
 mug ye veren derdine düşme ve Hasanada tarafında öldürülme bu gerçek bir olaydır Asia ÇELİK
 ta. lında yaşadıklarını, 1987 yılında Adıyaman Nüfus idaresinden vermiş 20.8.1980 tarih ve 19016 numaralı
 Adıyaman nüfus idaresinden vermiş 20.8.1980 tarih ve 19016 numaralı nüfus cüzdanına göre Adıyaman market kayıtlık Mustafa ÇELİK'in kızı ve Ali
 Ali oğlu, 1947 doğumlu AĞA ÇELİK'e ait olup nüfus cüzdanında imzalıdır.
 Ağa onaylarım. 13.4.1987

Adıyaman 2. Noteri
 Mehmet Yaman

Ek: 6

25-AUG-2009 13:05 MESAM P.02

MESAM TELİF HAKKARI SERVİSİNE/İSTANBUL.

T. C.
ADİYAMAN 2. NOTERLİĞİ
Sayı 1.

Nº 05123

BURALISIN SEVEMEN.

BURALISIN SEVEMEN YALVAZINDA OLMAM
VUTURLAN İKİMİZİ GÜNAHINA OLMAM.

SOZ VE MÜZİKİ, AZİZ ÇELİK
B. TARİHİ 1976:

(HAKARAT) OY ANAMA ANAN ANAN BUNABI ADIYAMAN
CAKEM SAFA YERDADIN BENİ SEVDİĞİN BAKAN
BİR YAZ SEVDİM KALEDE AYRI DÜŞTÜN LALANDE
KILNE AYTRDI BİZİ KAYRET SEVDİM ALEKME.

SOZ VE MÜZİKİ, AZİZ ÇELİK.

ONAYLAMA ŞERHİ:

İş bu belge altındaki insanın Şahıs ve Hukuk Adıyaman Mülki İdaresinden-
verilmiş 1.7.1967.Tarih ve 5274.Nusaralı Mülki Uzmanına göre Adıyaman Kayalık Mah.
7-1.Hanede kayıtlı AZİZ ÇELİK'e ait olup Hukukunda İmzalı olduğunu onaylarım.

Adıyaman 2. NOTERİ
Mehmet YANAN.

Özpinar Kasetçilik tarafında Kartalı MIÇİ, nin
yapmış olduğu Buralisin sevemen kaseti, isinsiz okuduğunu
ve ayrıca bu eserin bana ait olduğunu bile yemadıklarını
ve bu nedenle gereğinin yapılmasını arz ederim.

KARTALI MIÇİ, Buralisin sevemen
ÖZPINAR KASETÇİLİK
İ.M.Ç.Ş.Çi. Blok-5210
Tel.3261025.ÜSKÜDAR/İSTANBUL.

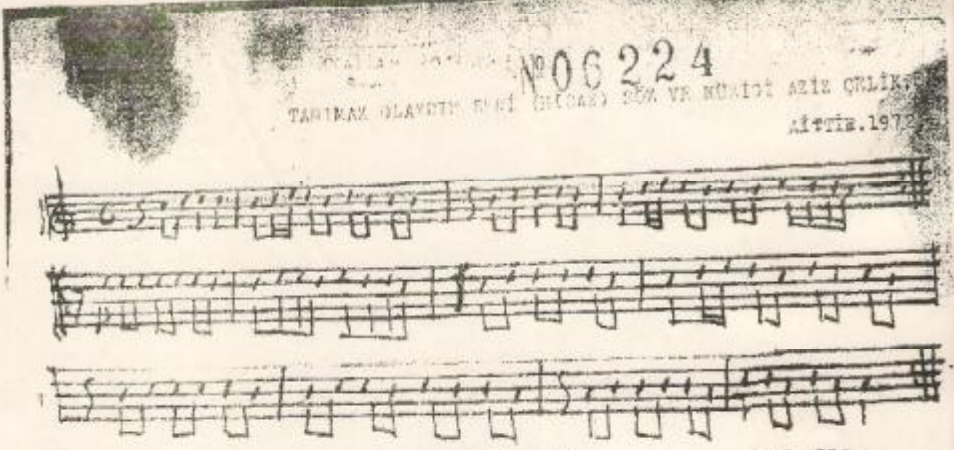

Ek: 7

25-AUG-2009 13:26 MESAM P.18

NO 6224

TANIRAZ OLAYDIN SENİ (CHICAGO) SÖZ VE MÜZİKİ AZİZ ÇELİK
Aittir.1972

TANIRAZ OLAYDIN SENİ
SENİ KİLMİŞİM KANAKTIR
SENİ BENİ HİÇ AYAYDIN
NE İTİDİM VARDI SENE
ARTIR İZLAYAN AŞKIN
TANIRAZ OLAYDIN SENİ
SİZİN BAĞIYI DİKKAT
NE UMUTLADIN VARDI DİKKAT
SEVENMEYİ YALNIZ BİLİ

1.8.1972.
AZİZ ÇELİK AIT

İLKİ SAKA KULAK BİTİR
SEN BİTİR KANAKTIR GİTTİ
UMUTLADIN HAYAL OLDU
SENİ BENİ CANLIYAN BİTİR

Ne yazık ki olaydın seni baska benimsinle gittin ÇELİK'e Ait olduğunu ve bir-
ratinin dairesinde unklararak taktiki bir surecinde ilgili Aziz ÇELİK
Aittir.1972. Bu dairesinde unklararak taktiki bir surecinde ilgili Aziz ÇELİK
Aittir.1972.

Kıymetli Kâğıt Maden
Maden İshakı Bilimci

27 Nisan 1982

Adıyaman Kuter
MURAT TUBAY.

Kıymetli Kâğıt Maden
Maden İshakı Bilimci

Ek: 8

25-AUG-2009 13:17

MESAM

P.12

T. C.
ADİYAMAN 2. NOTERLİĞİ
Sayı :

№ 05 123

GÜLCAN

SÖZ VE MÜZİK: AZİZ ÇELİK.

KİNA YAKMIŞ ELİNE ŞAL BAĞLAMIS BELİNE
SEN BENİM SEVDİĞİMSİN KURBAN OLAM DİLİNE

----- (NAKARAT) -----

LE LE LE LE LE GÜL CANEY BU CAN SANA KURBAN
KANA GÖZE ~~HAYRANEY~~ SEV BENİ CAN HAYRANEY

(NAKARAT)

GÖNÜL VERDİM GÜLCANA ÜPÜCÜK VERDİ BANA
SENİ ÇOK SEVİYORUM NE OLUR GELSEN BANA

----- (NAKARAT) -----

SÖZ VE MÜZİK: AZİZ ÇELİK.

ONAYLAMA ŞERHİ:

İş bu beste altındaki izlenin Şehis ve Hükümeti Adıyaman Nüfus İdaresinden
verilmiş 1.7.1987.Tarih ve 5274.Numaralı Nüfus Cüzdanına göre Adıyaman Kayalık Mah.
7-1.Hanedan kayıtlı AZİZ ÇELİK'e Ait olup Huzurunda imzalandığını onaylarım.

S/Ö.

Adıyaman 2. NOTERİ
Mehmet. YANAN.

Ek: 9

25-AUG-2009 13:31

MESAM

P.22

23 OCAK 1999

VESİLE

Şes.ve Müziği:Aziz ÇELİK.

ÇAĞIRSAM BELİRTİSEN AYIRIM BİLİNMİŞİN
YALVARIRIM SEVGİLİM ÜŞÜKÜK VERİLMİŞİN

(KARARAT)

AH LE VESİ VESİLE SEVİYOM BİLE BİLE
SEN KUÇUÇUK DÜNYAMDA BENİ DEĞİŞMEN GÜLE

RAK AKKINI SEN ÇALDIN BENİ NE HALE KOYDUN
ÇOK ZALİMSEN SEVGİLİM YÜZÜME BAKMAZ DİDİN.

ŞES VE MÜZİĞİ
AZİZ ÇELİK'E AITTİR.

HAZIRLANA BENİ

İş bu Bente altındaki İsmanın Şahit ve Muviyeti Adıyaman Nüfus İdaresinde-
verilmiş 1.7.1987 Tarih ve 5274 Numaralı Nüfus Cüzdanına göre Adıyaman Kayıtlık Mah.
97-1.Honore kayıtlı AZİZ ÇELİK'e ait Olup Huzurunda İmzalediğini onaylarım.
S/Ö

Adıyaman 2.NOTERİ
Mehmet YAKAR

Ek: 11

Aziz Çelik'in "Eyvanına Vardım Eyvanı Çamur" adlı eseri ile TRT'den aldığı ödül

Ek: 12

Aziz ÇELİK

M. Sadık Doğan, Aziz Çelik, Hüseyin Hanol(soldan sağa doğru sıra ile)

Hüseyin Hanol, Aziz Çelik

